Ազգ
Azg armenian daily
14 ՕԳՈՍՏՈՍ 1997 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #152 (1407)

Ռուսաստանյան ռազմօդանավերը «ռմբակոծեցին» Գրոզնին

13 ՕԳՈՍՏՈՍ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Չեչնիայի խորհրդարանը քվեարկեց չեչեներենը հանրապետության միակ պաշտոնական լեզուն հռչակելու օգտին։ Չեչենների մեծամասնությունը խոսում է ռուսերեն։ Խորհրդարանի նախագահ Ռուսլան Ալիխաջաեւը Ինտերֆաքս գործակալությանն ասաց, որ Ռուսաստանի դեմ 2 տարի մղված պատերազմը փոխել է հանրապետության բնակչության վերաբերմունքը ռուսաց լեզվի հանդեպ։ Իսկ Չեչնիայի առաջին փոխվարչապետ Մովլադի Ուդուգովն այսօր հայտարարեց, թե մայրաքաղաք Գրոզնու կենտրոնում եւ օդակայանում ռուսական ռազմօդանավերը իրականացրել են կեղծ ռմբարկումի ցուցադրում։ Ուդուգովի՝ այդ կեղծ մարտական թռիչքները սադրանքի նպատակ են ունեցել՝ քաղաքական բարձր մակարդակի բանակցությունները խափանելու միտումով։ Սակայն Բորիս Ելցինի խոսնակ Սերգեյ Յաստրժեմբսկին պնդում է, թե Ելցին-Մասխադով բանակցությունների նախապատրաստումը ընթանում է ողջ թափով։ Նա չի մեկնաբանել Ուդուգովի պնդումները։ Իսկ Չեչնիայում Բորիս Ելցինի ներկայացուցիչ Չեռնիշովը Ինտերֆաքս գործակալությանն իր զարմանքն է հայտնել՝ Ուդուգովի բերած փաստի առնչությամբ, քանի որ Չեռնիշովը որեւէ լուր չունի Գրոզնու մոտակայքում թռիչքներ կատարած ռուսական ռազմօդանավերի մասին։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ղարաբաղի հարցին՝ միայն քաղաքական լուծում, առանց նավթի գործոնի

ԱՄՆ կոնգրեսականները Երեւանում

Երեկ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունեց ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի պատվիրակությանը արտաքին գործառնությունների ենթահանձնաժողովի նախագահ Սոնի Քելլիհընի գլխավորությամբ։ Պատվիրակության կազմում են նաեւ կոնգրեսականներ Ջո Նոլենբերգը, Նիտա Լոուվեյը, Ռոդնի Ֆրելինգայզենը, Դեն Միլլերը, Մըք Քոլինզը։ Այցի նպատակն է մոտիկից ծանոթանալ տարածաշրջանում առկա խնդիրներին, որն ինչպես նշեցին կոնգրեսականները, կօգնի իրենց ավելի արդյունավետ կազմակերպելու աշխատանքը։

Հյուրերի խնդրանքով վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը հանգամանորեն անդրադարձավ ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հնարավորություններին։ Հատկապես կարեւորելով Ադրբեջան-Ղարաբաղ ուղղակի բանակցությունները, նա շեշտեց, որ հարցն ունի միայն քաղաքական լուծում եւ նավթային գործոնը շահարկելու միտումները պետք է բացառվեն։ Հանդիպման ընթացքում կարծիքներ փոխանակվեցին նաեւ հանրապետությունում ժողովրդավարության զարգացման, տնտեսական բարեփոխումների եւ սեփականաշնորհման ընթացքի վերաբերյալ։ Կոնգրեսականների խոսքերով, Հայաստանը տնտեսական ներդրումների համար ունի մեծ պոտենցիալ, որի լիարժեք օգտագործումը պայմանավորված է տարածաշրջանում խաղաղության ու կայունության հաստատմամբ։ Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն իր հերթին կարեւորելով ներդրումների համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, նշեց, որ կառավարությունն այդ ուղղությամբ ձեռնարկում է ռեալ քայլեր եւ արվում է հնարավորը ներդրումների համար ստեղծելու բարենպաստ մթնոլորտ։

Հանդիպմանը մասնակցում էին արտաքին գործերի նախարարի առաջին տեղակալ Վարդան Օսկանյանը եւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Փիթեր Թոմսենը։

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ն ոչ մի դրական դեր չի խաղացել հօգուտ Բաքվի

Հաղորդում է «Իրանի ձայն» ռադիոկայանը

ԹեՀՐԱՆ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասանովը օգոստոսի 12-ին Բաքվում ՆԱՏՕ-ի ռազմական կոմիտեի պատվիրակ Քեհոուի հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարել է, թե ՆԱՏՕ-ի հետ սերտ կապերը մեծ կարեւորություն ունեն Ադրբեջանի համար։ Ըստ «Իրանի ձայն» ռադիոկայանի, ընդգծելով ՆԱՏՕ-ի սեւեռուն ուշադրությունը Անդրկովկասի նկատմամբ, Հասանովը ցանկություն է հայտնել, որ ՆԱՏՕ-ն Ադրբեջանի, Հայաստանի եւ Վրաստանի հետ հարաբերությունների յուրահատուկ ձեւ որդեգրի։ Նա Քեհոուի ուշադրությունը սեւեռել է հայ-թուրքական սահմանին ռուսական ռազմական բազաների եւ ռուս խաղաղապահ ուժերի ներկայության վրա։

Հեյդար Ալիեւի ԱՄՆ կատարած այցից հետո արված այս հայտարարությունները հատուկ կարեւորություն ունեն, քանզի նախկինում եւս Ադրբեջանի ղեկավարները չեն թաքցրել երկրում ՆԱՏՕ-ի ուժերի ներկայությունն ապահովելու իրենց ցանկությունը։ Այժմ Բաքուն, նկատի ունենալով Կասպյան նավթի շահագործման մասին ամերիկյան ընկերությունների հետ ստորագրած 5 մլրդ դոլարի պայմանագրերը, փորձում է իր անվտանգությունն ապահովել դրսի ուժերի աջակցությամբ։ «Իրանի ձայն» ռադիոկայանի կարծիքով, դեպի արեւելք ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման նկրտումներին զուգընթաց հետզհետե նվազում է Ռուսաստանի ազդեցությունը Կովկասում, ինչից օգտվելով Ադրբեջանը փորձում է աշխուժացնել դիվանագիտական կապերն Արեւմուտքի հետ։ Մինչդեռ քաղաքական մեկնաբանները հակված են կարծելու, որ Արեւմուտքի հետ կապերն ուժեղացնելու Բաքվի ցանկության պատճառներից մեկը հայերի կողմից գրավյալ տարածքները վերադարձնելու Ադրբեջանի անկարողությունն է։ Ըստ նրանց, Ադրբեջանի իշխանությունները ձգտում են երկրի ընդերքի պաշարների շահագործման հարցում Արեւմուտքին մեծ արտոնություններ շռայլելով խրախուսել ղարաբաղյան հարցի կարգավորումը հօգուտ իրենց։ Մինչդեռ վերջին վեց տարիների փորձը ցույց է տվել, որ Արեւմուտքը եւ հատկապես ԱՄՆ-ը, ձգտելով հաստատվել Ադրբեջանի տնտեսության մեջ, մինչեւ այժմ ոչ մի դրական դեր չեն խաղացել Ղարաբաղի հիմնախնդիրը հօգուտ Բաքվի լուծելու հարցում։ Սակայն այժմ ԱՄՆ-ին տրված արտոնություններն այնքան մեծ են, որ պետք է Արեւմուտքին մղեն մասամբ վերանայելու իր քաղաքականությունը տարածաշրջանում։ Այսպես թե այնպես, Բաքուն պարտվելու շատ բան չի ունենա, քանի որ Արեւմուտքի նոր քաղաքականությունն ապահովվելու է Ադրբեջանի անկախության զգալի կորստի հաշվին՝ եզրակացնում է «Իրանի ձայնը»։

ԼՂՀ-ն պատրաստ է ցանկացած բանակցության՝ համապարփակ համաձայնագրի ձեռքբերման համար

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Օգոստոսի 13-ին կարճատեւ այցով ԼՂՀ ժամանեց ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի պատվիրակությունը, որի կազմում են Ջո Նոլենբերգը, Նիտա Լոուվեյը, Ռոդնի Ֆրելինգայզենը եւ Մըք Քոլինզը։ Շուշիում նրանց հետ հանդիպման ընթացքում արտաքին գործերի նախարար Արկադի Ղուկասյանը վերստին հաստատեց Լեռնային Ղարաբաղի պատրաստակամությունը ցանկացած բանակցության ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում համապարփակ համաձայնագրի ձեռք բերման համար։ Զրույցի մասնակիցները արտահայտվեցին խնդրի շուտափույթ լուծման եւ տարածաշրջանում կայուն խաղաղության հաստատման անհրաժեշտության օգտին։

Ա. Ղուկասյանը ներկայացրեց նաեւ բանակցությունների գործընթացի ներկայիս վիճակը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում եւ ղարաբաղյան կողմի դիրքորոշումը խնդրի կարգավորման հարցում։

Նույն օրը ԱՄՆ Կոնգրեսի պատվիրակությունը վերադարձավ Երեւան։

«Վատ է, որ Ադրբեջանում օրենք չկա, եւ լավ է, որ Ադրբեջանում օրենք չկա», ասում են ամերիկացիները

13 ՕԳՈՍՏՈՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ամերիկյան վերլուծաբան Պոլ Գոբլը շեշտել է այն իրողությունը, որ նավթի հոսքը Ադրբեջանից դեպի Արեւմուտք երաշխավորված չէ եւ կապված է վտանգների հետ։ Հեյդար Ալիեւի ԱՄՆ կատարած այցելության օրերին Սպիտակ տան խոսնակ Մայք Մակքերին մեկնաբանելով նավթի խողովակաշարի կառուցման եւ հակամարտության կարգավորման փոխադարձ կապը՝ նշել էր, թե հակամարտության կարգավորումն այնքան էլ կարեւոր չէ, քանի որ նավթի փոխադրումն արեւմտյան շուկաներ իրականացվելու է ոչ թե մեկ, այլ մի քանի երթուղիներով։ Պոլ Գոբլը սակայն համաձայն չէ այդ տեսակետին։ Վերլուծաբանը վկայակոչում է հայկական կողմի վերջին հայտարարություններից մեկն այն մասին, թե ոչ մի կաթիլ նավթ չի հոսի Ադրբեջանից, մինչեւ չգտնվի ղարաբաղյան հակամարտության քաղաքական կարգավորման այն տարբերակը, որն ընդունելի կլինի Ղարաբաղի ու Հայաստանի համար։ Ի դեպ, սպառնալիքներ հնչել են ոչ միայն Ղարաբաղից ու Հայաստանից։ Խողովակաշարի այսպես կոչված բազմակի երթուղիներից մեկը՝ վրացականը, նույնպես անվտանգ չէ։ Այստեղ սպառնում են արդեն աբխազները, որոնք հայտարարել են, թե թույլ չեն տա վրացական տարածքով նավթ հոսի, մինչեւ չկարգավորվի աբխազական հակամարտությունը։

Ալիեւի այցելությունը Միացյալ Նահանգներ հետաքրքրություն է առաջացրել ոչ միայն այդ երկրի էներգետիկ հարաբերությունների նկատմամբ, այլ նաեւ Ադրբեջանի ներքաղաքական կացության նկատմամբ։ Ադրբեջանի հետ գործ սկսած ամերիկյան գործարարների առաջին խումբն արդեն իսկ խիստ դժգոհություն է հայտնել այդ հանրապետությունում օրենքի բացարձակ բացակայության վերաբերյալ։ «Վատ է, որ Ադրբեջանում օրենք չկա, եւ լավ է, որ Ադրբեջանում օրենք չկա, քանի որ հայտնի չէ, թե ինչպիսին կլիներ եւ ինչպես կգործադրվեր», բողոքում են ամերիկացի գործարարները։ Այս օրերին ամերիկացի սենատորների մի խումբ նույնպես գտնվում է Ադրբեջանում։ Ադրբեջանի նախագահի հետ հանդիպումների ընթացքում ամերիկացի սենատորները հորդորել են նրան իրականացնել քաղաքական ու տնտեսական բարեփոխումներ, նշելով, թե Միացյալ Նահանգները կշարունակի աջակցությունը, եթե Ադրբեջանն ընթանա ժողովրդավարության ճանապարհով։

ՀՀ նախագահը Մոսկվա է մեկնելու օգոստոսի 27-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը օգոստոսի 27-28-ին պաշտոնական այցով կգտնվի Մոսկվայում։ Ինչպես արդեն հաղորդվել է, ակնկալվում են Ռուսաստան-Հայաստան պայմանագրի ստորագրումը, ինչպես նաեւ երկկողմ տնտեսական, մշակութային եւ այլ հարցերի քննարկումներ։ ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի Մոսկվա կատարելիք այցի ստույգ ժամկետը մամուլի ծառայությունը դեռեւս չի հայտնում։

Ի պատասխան ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման՝ ռուսական ահարկու օդանավ

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հաջորդ շաբաթ Մոսկվայի ավիացիոն ցուցահանդեսի ժամանակ աշխարհում իր նմանը չունեցող ռուսական ռազմական ինքնաթիռ կցուցադրվի։ Այս մասին «Ինտերֆաքս» գործակալությանը օգոստոսի 13-ին հայտնել է Ռուսաստանի ռազմաօդային ուժերի մի բարձրաստիճան պաշտոնյա։ Ըստ նրա, ինքնաթիռն «անկասկած զարմանք կպատճառի շատերին»։ Պաշտոնյան հայտնել է նաեւ, թե դա «յուրովի պատասխան կլինի դեպի արեւելք ՆԱՏՕ-ի ընդարձակմանը»։ Ակնկալվում է, որ Մոսկվայի մոտ գտնվող Ժուկովսկի ռազմաօդային բազայում օգոստոսի 19-24-ը տեղի ունենալիք ցուցահանդեսին կմասնակցեն 24 երկրների մոտ 330 առաջատար ավիացիոն ընկերություններ։

ԲԱՆԱԿՑԱՅԻՆ

Կիպրոսի հակամարտող կողմերին ներկայացվեցին ՄԱԿ-ի նոր առաջարկները

13 ՕԳՈՍՏՈՍ, BBC։ Շվեյցարիայում ընթացող բանակցություններում ՄԱԿ-ի միջնորդ, Կիպրոսի հարցերով ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ խորհրդական Դիեգո Կորդովեսը կղզու հույն եւ թուրք ղեկավարների քննարկմանը ներկայացրեց ՄԱԿ-ի նոր առաջարկները։ ՄԱԿ-ը դիմել է հակամարտող կողմերին՝ խնդրելով մինչեւ դարի վերջ կազմել իրավաբանական նորմերի նախագծեր, որոնցում կարտացոլվեն կողմերի տեսանկյունները կղզու տարածքային բաժանման եւ դաշնային հնարավոր կառույցների մասին։ Այդ հարցերի քննարկումը նախատեսվում է անցկացնել հաջորդ տարի Կիպրոսի Հանրապետության նախագահական ընտրություններից հետո։

Դիեգո Կորդովեսը պահանջել է, որ ԶԼՄ-ներում բանակցությունների մասին ոչինչ չհայտնվի։ Սակայն հայտնի է դարձել, որ Կիպրոսի նախագահ Գլաֆկոս Քլերիդեսին եւ Կիպրոսի թուրքերի առաջնորդ Ռաուֆ Դենքթաշին 3-օրյա բանակցություններից հետո չի հաջողվել շուտափույթ արդյունքների հասնել։

ընթացիկ

ՆԳ ԵՎ ԱԱՆ

Իրավապահ գործունեության մեջ ամենակարեւորը արդարության սկզբունքի ապահովումն է

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության 1997 թ. առաջին կիսամյակի օպերատիվ ծառայական գործունեության արդյունքներն ամփոփվեցին նախարարության կոլեգիայի ընդլայնված նիստում, որը տեղի ունեցավ օգոստոսի 13-ին: Նիստին մասնակցում էր նաեւ ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանը:

Զեկուցումով հանդես եկավ ՆԳ եւ ԱԱ առաջին փոխնախարար Հայկ Հարությունյանը, որը ներկայացրեց նախարարության գործունեության գլխավոր ուղղությունները, կատարված աշխատանքը, նաեւ թույլ տրված բացթողումներն ու թերությունները: Թե՛ զեկուցողը, թե՛ ելույթ ունեցողները՝ փոխնախարար Հովհաննես Հունանյանը, կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի գլխավոր վարչության պետ Լ. Սարգսյանը, քննչական վարչության պետ Կ. Պետրոսյանը, քրեական հետախուզության վարչության պետ Հ. Պողոսյանը եւ այլք, առաջ քաշեցին անհապաղ լուծում պահանջող հիմնահարցեր, որոնք կօգնեն ակտիվացնել հանցագործությունների դեմ պայքարը, ապահովել քաղաքացիների շահերի պաշտպանությունը, օրինականությունն ու կարգուկանոնը:

Գլխավոր դատախազ Հ. Խաչատրյանի ելույթում ընդգծվեց, թե օբյեկտիվ ու սուբյեկտիվ որքան դժվարություններ կան իրավապահ կազմակերպությունների աշխատանքում: Իսկ աշխատանքն էլ, ըստ դատախազի, երբեմն հակազդեցության է հանդիպում տարբեր մակարդակներում: Այդ առումով համակարգերի փոխկապակցված, համագործակցված, ներդաշնակ աշխատանքն այսօրվա ամենակարեւոր ռազմավարական խնդիրն է: Դատախազությունում տեղի ունենալիք կառուցվածքային փոփոխություններն, ըստ գլխավոր դատախազի, իրենց հերթին կբերեն ՆԳ եւ ԱԱՆ համակարգի աշխատակիցների՝ դեպի դատախազության համակարգն ունեցած վերաբերմունքի փոփոխման:

ՆԳ համակարգի պարետային ծառայությունների եւ տարածքային ՆԳ մարմինների ղեկավարները, ասաց նախարար Սերժ Սարգսյանը, մնում են հանցագործությունների, մասնավորապես, ծանր ու հատկապես անձի կյանքի դեմ ուղղված եւ խոշոր տնտեսական հանցագործությունների բացահայտման, հետախուզման մեջ գտնվող եւ անհայտ կորած անձանց հայտնաբերման աշխատանքների արմատական բարելավումը, հանցագործությունները բացնելու դեպքերի բացառումը, հանցավոր խմբերի հայտնաբերումը եւ վնասազերծումը, անչափահասների կողմից կատարվող հանցագործությունների աճի կասեցումը, ուղղիչ աշխատանքային հիմնարկներում օրինականության ապահովումը, հեշտությունների բացահայտման ու նախանձախնդրության ոգով ու արդյունավետության բարձրացումը, դրանց հետ առնչվող այլ հարցեր: Շատ կարեւոր են նաեւ աշխատակիցների արհեստավարժության բարձրացումը, պաշտոնական դիրքի չարաշահումների, կաշառակերության դեմ արմատական պայքարը: Իրավապահ գործունեության մեջ առաջնահերթ նշանակություն պետք է տրվի արդարության սկզբունքի ապահովմանը, ընդգծեց նախարարը, իսկ հանցանք կատարած անձի նկատմամբ կիրառվող պատիժը պետք է լինի արդարացի: Նշվեց, որ ՀՀ իրավապահ մարմիններին, մասնավորապես ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությանը, հաջողվել է վերահսկել հանրապետության բարդ, բայց ոչ տագնապալի, օպերատիվ, քրեածին իրավիճակը:

Նախարարը, ընդհանրացնելով 1995 թ. սկսած հանցագործությունների աճի տեմպերի վերլուծությունը, եզրակացրեց, որ չնայած 1997 թ. առաջին կիսամյակում արձանագրված որոշակի թվական աճին, այդ տեմպերն ընդհանրապես նվազման միտում ունեն, եւ լավատեսորեն նշեց, որ առաջիկայում այդ զարգացումները կպահպանվեն:

Ս. Սարգսյանը առաջարկեց նախորդ տարիներին կատարված հանցագործությունները ընթացիկ ժամանակահատվածում գրանցելու, փաստերը խորազնին ուսումնասիրելու, տվյալ խնդրի մեջ վերջնական պարզություն մտցնելու նպատակով ստեղծել հատուկ հանձնախումբ, որի գործունեության արդյունքները նախարարության ղեկավարությանը ներկայացնել մինչեւ դեկտեմբերի 1-ը:

«Հանրապետություն» միավորման միջկուսակցական հանձնաժողով

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 13-ին ՀՀՇ վարչության շենքում տեղի ունեցավ «Հանրապետություն» միավորման կուսակցությունների ղեկավարների արտահերթ նիստ՝ ՀՀՇ վարչության նախագահ Վանո Սիրադեղյանի նախագահությամբ:

Նիստին մասնակցում էին Ածոս Նավասարդյանը՝ ՀՀԿ, Վարդան Խաչատրյանը՝ ՀՔԴՄ, Եղիա Նաճարյանը՝ ՄԴՀԿ, Վիգեն Խաչատրյանը՝ Լիբերալ դեմոկրատական կուսակցություն, «Ազատական Հայաստան» միության ղեկավար մարմնի անդամ Ռոբերտ Ենգոյանը, ԱԺ փոխնախագահ, ՀՀՇ վարչության անդամ Արա Սահակյանը, վարչության փոխնախագահ Անդրանիկ Հովակիմյանը:

Ըստ ՀՀՇ լրատվական կենտրոնի տեղեկատվության, Հայաստանի ներքին քաղաքական դաշտի հետագա ձեւավորման շուրջ առաջարկներ ներկայացնելու, փաստաթուղթ կազմելու նպատակով միավորման ղեկավարները որոշեցին ստեղծել քաղաքական մարմին՝ «Հանրապետություն» միավորման միջկուսակցական համագործակցության քաղաքական հանձնաժողով (ՄՀՔՀ), որի կոորդինացման աշխատանքները կատարելու է ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը:

Հանձնաժողովն առաջիկա ամիսներին պետք է քննարկի միավորման կուսակցությունների հետագա համագործակցության, Հայաստանի քաղաքական դաշտի ձեւավորման վերաբերյալ առաջարկներ, որոնց արդյունքում կկազմվեն ծրագրային փաստաթղթեր: Առաջարկներ եղան նաեւ «Հանրապետություն» պատգամավորական խմբակցության գործունեությունն արդյունավետ դարձնելու, միավորման եւ ՀՀ կառավարության հարաբերությունների վերաբերյալ:

Արտահերթ նիստում առաջարկներ եղան նաեւ հանձնաժողովի անդամների կազմի, գործունեության եղանակների եւ այլ հարցերի վերաբերյալ:

Երեկ Գործարարների միության դահլիճում Արդյունաբերողների եւ գործարարների միության ղեկավարությունը հանդիպեց հարկային տեսչության եւ մաքսային վարչության ներկայացուցիչների հետ: Հանդիպումը միտված էր համատեղ ջանքերով համագործակցություն իրականացնելու, նպատակ ունենալով բարելավելու հանրապետությունում ազատ ձեռներեցության զարգացման անհրաժեշտ միջավայրը, բոլոր գործարարների համար ստեղծելու տնտեսավարման հավասար պայմաններ, նվազեցնելու ստվերային տնտեսության առկա չափերը, բարձրացնելու հարկատուների, արտահանողների եւ ներմուծողների հարկային եւ մաքսային սպասարկման կուլտուրան, խրախուսելու կարգապահ հարկ վճարողների գործունեությունը, հրազեկելու ինչպես գործարարների, այնպես էլ հարկային եւ մաքսային մարմինների կողմից օրինախախտումների, բյուրոկրատական կամայականություններ թույլ տալու մասին:

Միաժամանակ գուգահեռներ անցկացնելով նա ասաց, թե բազմիցս խարազանվում, նշվում է այն փաստը, որ գործարարները հարկերից խուսափում են, բայց նաեւ կան շատ օրինապահ գործարարներ, որոնք մի քանի միլիոն դոլարի վճարումներ են կատարում պետբյուջե, եւ որեւէ մեկը նրանց չի խրախուսում: Առաջարկվեց ստեղծել համապատասխան հանձնաժողով, որը պարբերաբար նշի այդ գործարարների անունները եւ նրանց տրվեն պետական շնորհներ: Պրն Վարդանյանն ընդգծեց, որ պետք է կտրուկ մեծացնել արտահանումը, առաջիկա տարիներին զարգացնել մի քանի միլիարդ դոլարի արտահանման ներմուծ, որին համաչափ պետք է զարգանա նաեւ հարկային եւ մաքսային սպասարկման կուլտուրան: Խոսվեց, որ տարվում են ինտենսիվ բանակցություններ վերսկսելու Թուրքիայի հետ առեւտրային բալանսը, որն այսօր անօրինական ձեւով 80-90 միլիոն դոլարի է հասնում: Բայց սահմանների բացման դեպքում առաջիկա մի քանի տարիներին այդ ապրանքաշրջանառության աճը կհասնի 500 մլն դոլարի: Ընդգծելով, որ արդյունաբերության մեջ կան կարկանդակ եղած մի քանի ճյուղեր, որոնք գործնականում որեւէ ներդրումներ չեն ստանում բյուջեից, հարկ համարեց մշակել համապատասխան ծրագիր այդ ճյուղերի վերակենդանացման ուղղությամբ: Որպես օրինակ բերվեց կոշիկի արդյունաբերությունը, որը նախկինում տարեկան 20-25 միլիոն զույգ կոշիկ էր արտադրում, իսկ այսօր 0 է: Ընդգծվեց, որ հատուկ հոգածությամբ պետք է վերաբերվել օտարերկրյա ներդրողներին, բայց զուգահեռ չպետք է անտեսել տեղական ներդրողը: Օտարերկրյա ներդրողը 2 տարի ազատվում է հարկերից, 8 տարի շահութահարկ է վճարում 50 տոկոսով, բայց սեփական ներդրողը որեւէ նման արտոնություն չունի:

Խոսելով հարկային համակարգից, հարկային տեսչության պետ Արտաշես Թումանյանը նշեց, որ 1997-ը պետական եկամուտների ապահովման տեսակետից անհանգստացնող լարված ժամանակահատված էր: Հարկային փոփոխությունները խանգարել են 2 ամսվա. նախ նշեց, որ այն ուղղված էր հարկային բեռի թեթեւացմանը, այնուհետեւ ճշգրտման բարելավման եւ, երկրորդ՝ հարկային վարչարարության ուժեղացմանը, միաժամանակ նշելով, որ այս երկուսն իրար չեն հակասում, այլ լրացնում են: Կառավարության տնտեսական քաղաքականության հայտարարություններից մեկը համարեց արտահանման դերում ավելացված արժեքի հարկի դրույքի ազատումը: Պրն Թումանյանն ասաց, որ ժամանակին հարկերի ուշացման համար խիստ տույժեր էին սահմանված, այսօր դրանք իջեցվել են: Նշվեց, որ սեփականաշնորհման գործընթացից հետո հայտնվել են «կաղապարով փակված» խոշոր ձեռնարկություններ եւ հարկային տեսչությունը հաճախ պահանջներ է դնելու նրանց առջեւ, օգնելու է, որ այդ ձեռնարկությունը ընկնի նորմալ սեփականատիրոջ ձեռք:

Մաքսային վարչության պետ Ռուբեն Ենգիբարյանը խնդրեց գործարարներից, որպեսզի իրենց լուծման ներդնեն արտադրության աշխատանքների համար: Նշեց, որ հանրապետությունից հիմնականում արտահանվում է մետաղի ջարդոն կամ Դուբայից ՀՀ է ներմուծվում միս եւ արտահանվում հարեւան երկրներ: Պրն Ենգիբարյանը չգիտեր ինչու ընդգծեց, որ չկան ստվերային ֆիրմաներ. «Երբ կան, ապա բոլ որեւէ մեկը մտեցնում ենք: Որ այդ ֆիրման մաքսանենգ ճանապարհով է ապրանքներ ներմուծում, իսկ մաքսային վարչության համապատասխան միջոցներ չձեռնարկելու դեպքում բերեցի կարող են արձագանքել»: Շարունակելով իր խոսքը պրն Ենգիբարյանը նշեց, որ ապրանքները հակառակ են համոզում, նախկինի համեմատ այժմ բյուջեն ավելի մեծ ծավալով է համալրվում: Պատասխանելով ներկաների հարցերին, թե ոչ առաջին անհրաժեշտության ապրանքների վրա չկա մաքսատուրք, իսկ սննդամթերքի վրա 10 տոկոս մաքսատուրք եւ 20 տոկոս ավելացված արժեքի հարկ է դրված, ՄՎ պետ Ենգիբարյանը նշեց, որ ինչպես օրենքը հաստատված է, այնպես էլ ի կատար է ածվում: Ի պատասխան Ա. Վարդանյանը նկատեց, որ մեր ներքին արտադրողը սեփական շուկայից աստիճանաբար դուրս է մղվում, մինչդեռ պետք է վերանայել մաքսատուրքերի դրույքաչափերը եւ երբ հանրապետությունում որակով ապրանք է թողարկվում, ապա առաջնությունը պետք է տրվի ներքին շուկային: Կարելի հաշվարկներով այսօր հանրապետությունն ունի 500 մլն դոլարի ներքին շուկա, բայց կոռուպցիոն քաղաքականության բացակայության հետեւանքով գործարարները դուրս մղվեցին:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հարկեր եւ մաքսատուրքեր. Բիզնեսի խեղդմա՞ն, թե՞ արգելակման գործոն

Արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նախագահ Արամ Վարդանյանը նկատեց, որ այսօր արդյունաբերողների ու գործարարների եւ տնտեսավարող սուբյեկտների գործող դաշտը պետք է դառնա ավելի լիարժեք, որպեսզի զերծ լինեն կամայականություններից, գիտակցեն, որ ստվերային տնտեսության ժամանակը աստիճանաբար անցնում է, որը բնորոշ էր շուկայական հարաբերությունների անցումային ժամանակաշրջանի բոլոր երկրներին: Երկրի կայունացման եւ բյուջեի համալրման կարեւոր նախապայման համարեց ստվերային տնտեսությունը նվազագույնի հասցնելը: Նշեց, որ այն գործարարները, որոնք ցանկանում են երկարատեւ դարձնել իրենց գործունեությունը, արդեն ձգտում են անցնել լեգալ բիզնեսի: Պրն Վարդանյանի համոզմամբ՝ խիստ շահութաբեր բիզնեսի ժամանակն արդեն վերջանում է, եւ գործարարները մտնում են սահուն «հարթավայրային» բիզնեսի էտապ, եւ ցանկացած բիզնեսմեն պետք է իրեն հաշիվ տա իր գործունեության օրենքների շրջանակներում, բացառելով այն հանգամանքը, որ պետական դաշտը կարող է ինչ-որ տեղ բափանցիկ լինել: «Սա մեր դիրքորոշումն է, եւ մենք հակված ենք նման բիզնեսի զարգացմանը», ընդգծեց պրն Վարդանյանը:

Արցախ. Եթերում է «Ձայն արդարության» ռադիոկայանը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Օգոստոսի 12-ին Ստեփանակերտից եթեր հեռարձակվեց «Ձայն արդարության» ռադիոկայանի ալիքներով հաղորդումների առաջին թողարկումը: Ռադիոկայանը հիմնադրել են արցախցի մի խումբ լրագրողներ: Ռադիոկայանի հաղորդումները կհնչեն երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին ժամը 19.00-ին, իսկ չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին կկրկնվեն ժամը 10.00-ին: Այն կարելի է որսալ 31 մետր կարճ եւ 2.97 մետր զերկարճ ռադիոալիքներով:

Վանաձորի հնագույն շինարարական կազմակերպություններից մեկը՝ սնանկ

ՎԱՆԱՁՈՐ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վանաձորի «Վանշին» շինարարական փակ բաժնետիրական ընկերությունը ժողդատարանի կողմից սնանկ է ճանաչվել: Չնայած ձեռնարկության պարտքերը մոտենում են 500 մլն դրամին, սակայն ընկերության ղեկավարները հույս ունեն դուրս գալ անելանելի թվացող իրավիճակից, մանավանդ որ դրա համար կան որոշակի նախադրյալներ: Ինչպես ասաց շինարարական այդ կազմակերպության նորընտիր կառավարիչ Սամվել Գրիգորյանը, ճգնաժամային կառավարման «Վանշինը» դուրս կգա մեկ տարվա ընթացքում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային ստորաբաժանում «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգի» պատասխանատու է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

ԱՌԳ

Օրակարգ

Առողջ կենսակերպ

Կամ չեմ ծխում, չես ծխում, չի ծխում... Չենք ծխում

Հարգարժան պարոն խմբագիր

Հետաքրքրությամբ եւ ուշադրությամբ ծանոթացա Ձեր թերթի «368 միլիարդ դոլարի համաձայնագիրը կփրկի՞ աշխարհը ծխամոլությունից» հրապարակմանը (7.08.97 թ.): Կարծում եմ, որ արտատպված հոդվածում արծարծված հիմնահարցերը ծանոթ են ոչ միայն ամերիկյան, այլեւ մեր հասարակությանը, ուստի ողջունելով նմանատիպ հոդվածները եւ համոզված, որ Դուք էլ ընդունում եք ծխելու վնասակար սովորույթի դեմ պայքարի անհրաժեշտությունը, հանուն առողջ կենսակերպի, Ձեր ուշադրությանն եմ առաջարկում ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարությունում մշակված «Առողջ կենսակերպ» ծրագիրը, ակնկալելով դրա տպագրությունը:

Հարգանքներով՝ Հրանուշ Հակոբյան
Նախարար

Մարդկությունը իր երկար պատմության ընթացքում բազմաթիվ գյուտեր է արել, որոնց հետեւանքները անկանխատեսելի են դարձել: Նշենք միայն մի քանիսը՝ ալկոհոլ, վառոդ, ծխախոտ: Այս հայտնագործությունները մի անգամ եւ նույնիսկ հազար անգամ չէ, որ դարձել են մարդու (մարդկանց) կործանման պատճառ: Ինչո՞ւ, ուրեմն մարդիկ չեն հրաժարվում դրանց «ծառայություններից»:

Հռետորական դարձած այս հարցը այնքան պատասխաններ ունի, որ լուս էության դառնում է պատասխան չունեցող հարցերի թվին: Սովորո՞ւյթ, հաճո՞ւյք, անհրաժեշտությո՞ւն, ի՞նչ է ծխախոտը մարդու համար: Եվ արդյոք անհնա՞ր է դրանից ձերբազատվել:

Իբրեւ սկիզբ ընդունենք, որ ծխելը յուրօրինակ հիվանդություն է, նաեւ թանկարժեք, նկատի ունենալով սիգարետների օրեցօր աճող գները: Եվ եթե հիվանդություն է, ուրեմն չծխելու համար առողջ կենսակերպի հարկ կա:

ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարությունում մշակված «Առողջ կենսակերպ» ծրագիրը նշում է. «Կայուն մարդկային զարգացման տեսանկյունից առողջ կենսակերպը մարդու եւ հասարակության զարգացման կարեւորագույն նախադրյալներից մեկն է, քանի որ ազդում է անհատի եւ նրա միջավայրի ձեւավորման վրա: Առողջ կենսակերպը ազգի բարեկեցության առաջատար գործոնների ամբողջականություն է՝ առողջական, տնտեսական, մշակութային բաղադրիչներով սոցիալական հիմնախնդիր:

Առողջ կենսակերպում ներառվում են հետեւյալ ուղղությունները. սնունդ, հիգիենա, ծխախոտ, ալկոհոլ եւ դեղամիջոցների չարաշահում, դժբախտ պատահարների կանխարգելում եւ անվտանգություն, առողջական մարմնակրթություն, հոգեկան առողջության բարելավում, կլինիկական դեպրեսիաների, լարվածության եւ սթրեսների կանխարգելում, առողջ մթնոլորտի ձեւավորում, սեռական առողջություն, անվտանգ սեռական հարաբերություններ, շրջակա միջավայրի պահպանություն:

Ծրագրի շրջանակներում իրագործվում է առողջ կենսակերպի քարոզչություն եւ անձի, ընտանիքի, համայնքի միջոցով կրթական միջոցառումների իրականացում: Առողջ կենսակերպը ենթադրում է կանխարգելում, բուժում, վերականգնում: Կանխարգելման համար գործածվում է կրթական համակարգը, վերականգնման ուսուցումը եւ ադապտացիան:

Առողջ կենսակերպի հիմնական ուղղություններից է ծխախոտի օգտագործման դեմ պայքարը: Ծխելու հետեւանքները թերագնահատվում են, միլիոնավոր մարդիկ տառապում են ծխելու բացասական ներգործությունից:

Ծխախոտի արդյունաբերությունը ամենաեկամտաբերներից է: Շուկայի վերահսկման թույլ մեխանիզմները Հայաստանում այն դարձնում են չափազանց շահավետ: ՀՀ-ն ծխախոտի սպառման իր ավանդական բարձր մակարդակով շահավետ շուկա է ծխախոտի մեծածախս վաճառով զբաղվողների համար:

Հայաստանի բնակչության 43 տոկոսը, տղամարդկանց 90 եւ կանանց 30 տոկոսը ծխում են:

Ծխելու դեմ պայքարի ազգային ծրագիրը պետք է ապահովի ծխախոտի օգտագործման վերահսկման համակողմանի մոտեցումների մշակումն ու կիրառումը: Հաջողության գրավականը կառավարության, օրենսդիրների, հասարակական կազմակերպությունների, լրատվական միջոցների համագործակցությունն է եւ հասարակության լայն խավերի աջակցությունը:

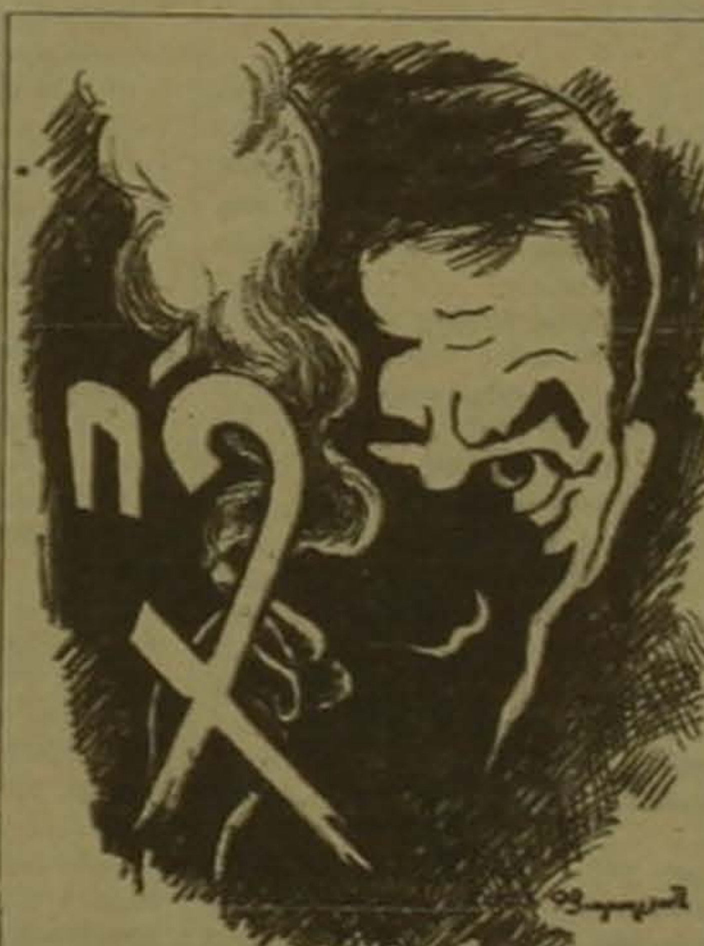

Ծխելու դեմ պայքարի ազգային ծրագրի ռազմավարության համար էական են քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական, առողջապահական եւ մշակութային գործոնների համախմբումը եւ պրոպագանդումը: Շեշտվում է ծխելու վնասակար ազդեցության վերաբերյալ գիտելիքի դերը բնակչության, մասնավորապես կանանց վրա: Հատուկ ուշադրություն է հատկացվում ծխող կանանց եւ երեխաների հիմնահարցին: Մեկ այլ կարեւորագույն գործոն է կապը ծխելու եւ աղքատության միջեւ: Պատասխանատվության բարձր մակարդակը եւ կյանքն անբարենպաստ միջավայրում բարդացնում են ծխելու սովորույթից հրաժարվելու խնդիրը:

Ծխելու դեմ պայքարի ծրագրում պետք է ներգրավվեն ՀՀ սոցիալական ապահովության, առողջապահության, բնության պահպանության, կրթության եւ գիտության, արդարադատության նախարարությունները, ՀՀ Ազգային ժողովը, ՀՀ հարկային եւ մաքսային վարչությունները, տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական կազմակերպությունները:

Ծրագրի իրականացման առավելագույն արդյունավետություն ապահովելու նպատակով առաջարկվում է եռափուլ միջոցառումների կազմակերպում.

1. խնդրի ձեւակերպում,
2. ներկայացում տեղական մակարդակով,
3. ռազմավարության մշակում:

Խնդրի ձեւակերպման փուլը սեմինար է, որի թեմատիկան ներառում է միջազգային փորձը, ընթացիկ վիճակը Հայաստանում, ազդեցությունն առողջության վրա, հնարավորությունները, օրենսդրությունը: Սպասվող արդյունքներն են խնդրի նկատմամբ հասարակության ուշադրության բեւեռումը, խնդրի ձեւակերպումն ու տեղայնացումը, ենթակառուցվածքների ներկայացուցիչների ուսուցումը, երկրորդ փուլի նախապատրաստական աշխատանքների եւ ռազմավարության մշակումը:

Տեղական մակարդակով ներկայացման փուլը փնջային սեմինար ուսուցումների դասընթաց է 10 մարզերում: Սպասվող արդյունքներն են խնդրի նկատմամբ հասարակության ուշադրության աճ, խնդրի կարեւորության գիտակցություն, խնդրի ձեւակերպում եւ տեղայնացում, տեղական ենթակառուցվածքների ներկայացուցիչների եւ համայնքների ղեկավարների ուսուցում, չծխելու գոտիների ստեղծում վարչական շենքերում, ուսումնական հաստատություններում, գրքույկի տարածում: Այս փուլում կլինի կոնֆերանս Երեւանում:

Միջոցառումների արդյունքում ակնկալվում է ծխելու դեմ պայքարի երկարաժամկետ ռազմավարության մշակում, ծխախոտի օրենքի ընդունում, ծխախոտից զերծ միջավայրի զարգացում, ընտրության իրավունքի գիտակցում, ծխախոտային գովազդի սահմանափակում, ծխախոտի հարկումից ստացված միջոցառումների հատկացում սոցիալական եւ առողջապահական կարիքներին:

Ծխելու դեմ պայքարի ազգային ծրագրի աշխատանքային խումբը բաղկացած է հետեւյալ կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից. Կանանց եւ երեխաների հիմնահարցերի վարչություն, Սոցիալական աջակցության վարչություն (ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարություն), սանիտարա-համաճարակային անվտանգության ապահովման վարչություն (ՀՀ առողջապահության նախարարություն), ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ հարկային տեսչություն, Կանանց համահայկական միություն, Կանանց առողջապահության պահպանման ասոցիացիա, AIWA, Մարդիկ հանուն առողջ կենսակերպի, Մայրության ֆոնդ, UNDP GID (ՄԱԿ):

Այո, մարդկությունը մեկ օրում չի սկսել եւ մեկ օրում չի սովորել ծխել: Ու մի անգամից չի էլ հրաժարվի: Բայց յուրաքանչյուր չծխած սիգարետը մնացած կյանքը մի քիչ ավելի առողջ, լիարժեք, հարուստ ապրելու երաշխիք է: «Սովորությունները երկրորդ բնավորություն են», ասում է ֆրանսիական առածը: Երկրորդ, բայց, այնուամենայնիվ, ոչ առաջին: Ուրեմն սովոր շարժումով ձեռքը գրպանը կամ պայուսակը տանելուց եւ սիգարետը վառելուց առաջ վերհիշենք՝ մեկ գրամ նիկոտինը սպանում է ձիուն: Իսկ երբ սիգարետը վառվել է, վերհիշենք, որ մարդը հիմնականում ապրում է առաջին, ոչ երկրորդ բնավորությամբ:

Դուք դեռ ծխո՞ւմ եք, ուրեմն կարդացեք ինչ է գրված ձեր սիգարետի տուփին՝ ծխելը մեծ ռիսկ է ձեր առողջության համար: Անընդհատ ռիսկի դիմելը մեծ քաջություն չէ, այլ փոքր արկածախնդրություն:

ՀՀ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Զորյան կենտրոնի հայտնաբերած փաստաթղթերի մանրամասները

Մեր թերթն արդեն հաղորդել է, որ Զորյան հիմնարկը հայկական ջարդերի մասին նոր վավերագրական փաստաթղթեր է ձեռք բերել: Հավաքածուի բովանդակության մանրամասները ներկայացվում են ստորեւ:

Ցեղասպանության ուսումնասիրությամբ զբաղվող Զորյան հիմնարկը վերջերս կարողացել է հայթայթել 1890-ական թվականներին Օսմանյան կայսրության կողմից հայկական ջարդերի կազմակերպման վերաբերյալ պատմական մեծ կարեւորություն ունեցող վավերագրական փաստաթղթերի ժողովածու: Այս հավաքածուն ներկայացնում է ամերիկացի միսիոներ Ռոյել Քոլի եւ տիկնոջ՝ Լիզի Քոլի վկայությունները, որոնք 1868-1908 թթ. ընթացքում, միսիոներական առաքելությամբ, գործել են Բիթլիսի եւ Էրզրումի վիլայեթներում: 1868-ին գործուղվելով Էրզրում՝ Քոլը լծվում է մարդասիրական աշխատանքի՝ բժշկական եւ սննդի օժանդակություն ցույց տալով սովի մատնված բնակչությանը: 1884-ին նա Բիթլիսի ամերիկյան միսիոներության տնօրեն է նշանակվում՝ միեւնույն ժամանակ համադրելով եւ ղեկավարելով շրջանում բացված ամերիկյան միսիոներական դպրոցների գործունեությունը:

Քոլի հավաքածուի մաս են կազմում ճանապարհորդական նոթագրություններ, լուսանկարներ, վիճակագրական տվյալներ, քարտեզներ, օրագրեր, մարդասիրական օգնությունների շուրջ փաստագրություն, դասախոսական նոթեր եւ նամակներ, որոնք ամբողջացված են 9100 էջ կազմող ինը ձեռագիր հատորներում:

Հավաքածուի հազվագյուտ փաստագրություններ են 1895-ի Սասնո կոտորածների ժամանակ Քոլի կատարած լուսանկարները, որոնց թվում Գելիգուզանի ջարդերի ժամանակ սպանված սասունցի հայ գյուղացիների հավաքական գերեզմանները, ջարդերից փրկված նույն գյուղի Հակոբի ստացած վերքերը, Սեմալի, Գեղաշենի եւ Շենիկի հայ փախստականների խմբերը, Շատախի եւ Տալվորիկի շրջաններում տեղի ունեցած կոտորածի վայրերը:

Հետաքրքրական են Քոլի կողմից բծախնդրորեն կազմված 30 վիճակագրական աղյուսակները, որոնցից մեկում 1895 թ. Սասնո ջարդերի ժամանակ Կրկճան գյուղի սպանված հայերի անուններն են, իսկ մեկ ուրիշում՝ կոտորածներից հետո համաճարակին եւ համատարած սովին զոհ գնացած հայերի անունները:

Հավաքածուի մաս են կազմում նաեւ տիկին Քոլի 1897 թ. դասախոսական մենագրությունները, որոնցում մանրամասն անդրադարձներ կան 1894-95 թթ. Սասնո եւ Բիթլիսի կոտորածներին: Մեկ ուրիշ թղթածրարով տիկին Քոլը մանրամասներ է հաղորդում Համբարձում Բոյաջյանի (Մուրադ) Բիթլիսի բանտում կրած չարչարանքների մասին: Այս փաստաթղթում տիկին Քոլը վկայում է, որ Մուրադը՝ ամբաստանվելով որպես Սասնո ապստամբության գլխավոր հրահրող, թուրքերի կողմից բանտում պատժամիջոցների է ենթարկվում, որպեսզի կեղծ վկայություններ տա Վանի բրիտանացի փոխհյուպատոս Չարլզ Հոլլըրդի մասին:

Քոլի հավաքածուն հազվագյուտ է իր տեսակի մեջ, քանի որ ի տարբերություն հայկական մյուս վիլայեթներ գործուղված բազմաթիվ միսիոներական խմբերի, այն միակն էր Վանում եւ Սասունում: Միեւնույն ժամանակ այս վկայությունները եզակի են արեւմտյան փաստաթղթերի շարքում, որոնք մանրամասն ներկայացնում են 1894 եւ 1904 թվականներին Սասնո կոտորածների մեջ թուրքական «Համիդիե» զորագնդերի գործողությունները:

Հարկ է հիշատակել, որ Սասնո կոտորածների հարցով կազմված միակ արեւմտյան քննիչ-հանձնաժողովը ստեղծվել է 1895-ի հունվարին: Քոլը խստորեն քննադատել է կոտորածների հանդեպ անգլիացիների ցուցաբերած մոտեցումը: Մինչդեռ, ըստ Բեռլինի վեհաժողովի պայմանների, բրիտանացիները պետք է ստանձնեին Օսմանյան կայսրությունում ապրող քրիստոնյաների կյանքի ապահովությունն ու պաշտպանությունը:

Զորյան հիմնարկի ձեռք բերած այս հավաքածուի արժեքը 100 հազար դոլար է: Հավաքածուն գտնելու աշխատանքում մեծ ներդրում ունեն պրոֆեսոր Վահագն Տատրյանը, պրոֆեսոր Ս. Նիկողոսյանը, ինչպես նաեւ Զորյան հիմնարկի Կանադայի եւ Ամերիկայի կենտրոնների փոխ-պատասխանատուներ Գուրգեն Աստուրյանը եւ Հրաչ Չիլինգիրյանը:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Արգենտինահայ աշակերտները Հայաստանում

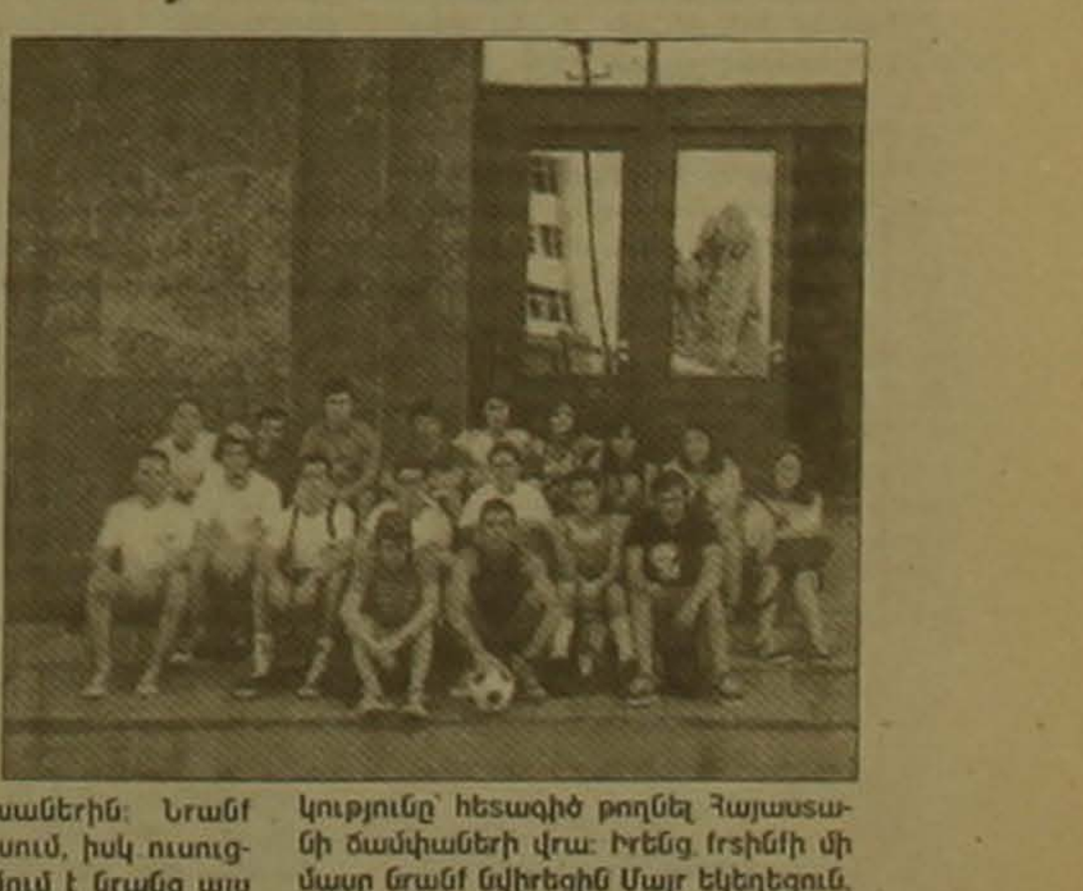

Երկու շաբաթով Հայաստան այցելեցին Բուենոս Այրեսի ՀԲԸՄիության «Մարի Մանուկեան» վարժարանի ավարտական դասարանի սաները՝ հայկական բաժնի պատասխանատու տնօրեն Ռոսիտա Պալյան-Յուսեֆյանի գլխավորությամբ: Նրանք Հայաստան եկան երկար ամիսների իրենց աշխատանքի միջոցներով: Իսկ աշխատում էին դասերից հետո, հանգստի, անգամ ուսումնառության հաշվին: Դժվա՞ր էր, հարցնում ենք երեխաներին: Նրանք միաբերան ո՛չ են ասում, իսկ ուսուցչուհին փոքր-ինչ մեղմում է նրանց այս ոգեւորությունը. «Իհարկե՛, դժվար էր, սակայն հիմա ամեն ինչ ետեւ ձգած են, այժմ հայրենիքն է իրենց մեջ, դժվարությունը այդպես կը մոռցվի»:

Պարզվեց, որ երեխաները տեսնել ու նվիրաբերել գիտեն մեծերից ոչ վատ: Գարեգին Ա կաթողիկոսի աչքերում երջանկության արցունքներ երեւացին, երբ աշակերտներից Սեբաստյան Կոմբուն խմբի անունից հավաստիացրեց, որ ինչպիսին էլ լինեն իրենց կյանքի ուղիները, միեւնույն է, հայ մնալու ջանքը գերիշխող է մնալու: Ոչինչ, որ վատ են խոսում, կաստիերենը (իսպաներենի արգենտինյան տարբերակը) երբեմն փակում է հայերենի տեղը, բայց բնաբուխ հույզը, բայց այստեղ՝ Հայաստանում նրանք գտել են սրտի լեզուն: Գաստոն Կամիսը տեղնուտեղը ավելացրեց, թե իր մարմինը ամեն տեղից սրտի զարկ է ընդունում, եւ բանաստեղծորեն ավելացրեց՝ այսքա՛ն էլ շարժունակ սիրտ...

Մարիելան եւ Դիեգոն արտահայտեցին իրենց խմբի անդամների միակամ ցանկությունը՝ հետագիծ թողնել Հայաստանի ճամփաների վրա: Իրենց քրտինքի մի մասը նրանք նվիրեցին Մայր եկեղեցուն, այցելեցին Ստեփանակերտի թիվ 1 դպրոցի աշակերտներին՝ գրենական պիտույքների նկատելի բեռով եւ նորոգման աշխատանքների համար նախատեսված գումարով: Մեկ օր աշխատեցին Տաթեւի վանքի շինհրապարակում:

Հայաստանից մեկնելու օրը Միհրանն ու Սարվենը, իրար ընդմիջելով, հույս հայտնեցին, որ նորեն պիտի գան, այլեւ առանց Հայաստանի ֆիզիկական զգացողության դժվար պիտի լինի ապրելը: Պատանիներից թերեւս Ռոդրիգոն հրաշալի ամփոփեց խմբի ամենից կենսական տրամադրությունը. «Առաջին անգամ մենք հասկացանք այստեղ, որ վերածնվեցինք եւ վերադառնում ենք մեկընդմիշտ հայ ապրելու պատգամով»:

Հավատանք, որ նման երիտասարդների՝ նախանձից նման վերադարձը ամբողջ կյանքի համար է: Սա է Սփյուռքի ուսուցչի նպատակը, ինչը լավ գիտակցեցին երեխաները:

ԱՐԱՄ ԳԱՌՆԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Ազգայնականության կորուստն ամենավտանգավորն է»

Գտնում է ԱԺ պատգամավոր Երջանիկ Աբգարյանը

- Ինչպե՞ս կբնութագրեիք Հայաստանի ներկա տնտեսական դաշտը: Որո՞նք են, ըստ ձեզ, ամենահրատապ եւ լուծման կարոտ խնդիրները:

- Հայաստանի այսօրվա տնտեսական դաշտում լարված իրադրություն է, լուրջ վտանգ կա, որ այն ավելի կխորանա, մանավանդ որ տնտեսության մեջ բարդագույն երեւույթներ են առաջանում: Այստեղ, տնտեսական մենաշնորհների հաստատման սպառնալիք գոյություն ունի, որի արդյունքում տնտեսական որոշակի ուղղություններ կարող են կենտրոնանալ մի քանի մարդկանց ձեռքում:

Հաջորդ կարեւոր հարցը ներդրումներն են, որոնց համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը խանգարում են նախեւառաջ Հայաստանի շրջափակումն ու տարածաշրջանի անկայուն քաղաքական իրավիճակը: Քանի դեռ իրավիճակը բնութագրվում է այսպես՝ «ոչ պատերազմ, ոչ խաղաղություն», օտարերկրյա ներդնողները ձեռնպահ կմնան, որովհետեւ ներդրումը կայունության երաշխիք է պահանջում: Օտարերկրյա ներդնողը Հայաստանում հանդիպում է բազմաթիվ խոչընդոտների: Մեր պետական այրերը, չինովնիկները ներդնողների առջեւ բազում բյուրոկրատական արգելապատնեշներ են դնում, ինչի հետեւանքով ներդնողը առաջին իսկ այցից հետո այլեւս ցանկություն չի ունենում վերադառնալ Հայաստան: Իսկ յուրաքանչյուր ներդնող, որը հանդիպում է չարդարացված վարչարարության եւ հեռանում է Հայաստանից, իր ետեւից տանում է մյուս պոտենցիալ ներդնողներին: Բավականին նեղ է նաեւ ներքին ներդրումային դաշտը, որի հիմնական պատճառը վերը հիշատակված տնտեսական մոնոպոլիզացիան է: Երբ տնտեսության մեջ գոյություն ունի տնտեսական գործունեության ոլորտների մոնոպոլիզացման վտանգ, այդ դեպքում փոքր կլինի այն մարդկանց թիվը, որոնք հնարավորություն կունենան զարկ տալու ներքին ներդրումներին: Ներդրումների համար առավել բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու համար պետք է երաշխավորված օրենսդրական դաշտ ստեղծել, որն իրապես գործի եւ խրախուսի ներդրումների իրականացումը:

Մյուս կարեւոր հարցը հարկային քաղաքականությունն է: Իմ կարծիքով, շուկայական հարաբերություններ նոր ոտք դրած պետությունը, անկախ իր կարիքներից, պարտավոր է իր հարկային քաղաքականությունը կառուցել հարկման նեղ բազայի եւ ցածր դրույքաչափի հիման վրա: Ինչքան հնարավոր է: Տնտեսական աշխուժացմանը զուգընթաց դրանք պետք է վերանայվեն եւ հասցվեն այն բավարար մակարդակին, որը սկզբունքորեն ընդունելի է թե՛ գործարարին, թե՛ պետությանը: Այսօրվա մեր հարկային քաղաքականությունը գործարարին մղում է խարդախությունների: Կարճ ասած, կապիտալի նախնական կուտակումը պետք է հեշտացնել:

Շատ կարեւոր հարց է գործնական առնչություն չունեցող գերատեսչությունների միջամտության բացառումը գործարար-պետություն հարաբերությունների մեջ:

- Իսկ քաղաքական դաշտում ո՞րն է, ըստ ձեզ, ամենամեծ բացթողումը կամ կորուստը:

- Ազգայնականության կորուստն ամենավտանգավորն է, ինչն էլ առկա է այսօր: Մեր պաշտոնյաների, ինչպես նաեւ մտավորականության մի զգալի հատվածի համար «ազգայնականություն» հասկացությունը բացասական երանգ ունի: Սակայն առանց ազգայնականության մեր երկիրը մեծ հեռանկար չի կարող ունենալ: Առանց ազգային խնդիրների լուծման Հայաստանը չի կարող զարգացում ապրել: Ազգայնականությունն է այն խթանը, որը պետությանը եւ հասարակությանը կմղի դրական գործունեության: Մամուլը եւս իր բացասական դերն ունեցավ ազգայնականության կորստի հարցում: Ծաղրի է ենթարկվում անկախությունը, եւ յուրաքանչյուր բացասական երեւույթ կապվում է անկախության հետ: Մոռացվում է այն պարզ իրողությունը, որ մենք անկախության քաղցրությունը դեռ չենք վայելել եւ միայն նրա դառը պտուղներն ենք համտեսել: Ազատությունը եւ անկախությունը թանկ գին ունեն: Եթե տնտեսական համակարգի այս անցումային փուլը չձգձգվի, ապա անկախության քաղցրությունն ավելի արագ կզգանք: Ցավոք, մեր ժողովուրդը վարժվել է օտարների տիրապետությանը եւ չի հանդուրժում սեփական իշխանություններին: Բայց, ժողովուրդները կարող են բարգավաճել միայն անկախության եւ ազատության շնորհիվ: Մենք մեր տեղը պետք է կարողանանք զբաղեցնել ազգերի պարտեզում մեր բույրով եւ գույնով: Մենք ուրիշներից ոչ ավելի ենք, ոչ պակաս:

Եվս մի վտանգավոր սպառնալիք է առկա այսօրվա մեր իրականության մեջ: Ես չեմ բացառում, որ երկրում կարող են առաջանալ ուժի կենտրոններ, ինչը երկրի կայունության համար մահացու սպառնալիք կդառնա: Ամեն ինչ պետք է անել բացառելու այդպիսի կենտրոնների առաջացումը: Ես չեմ բացառում նաեւ այն, որ ուժի կենտրոններ ստեղծողները կարող են լինել նրանք, ովքեր ձգտում են տնտեսական ոլորտում մենաշնորհների տիրել:

- Անվիճելի է անկախության անհրաժեշտությունն ու կարեւորությունը, նրա արժեքային համակարգն ամբողջությամբ: Սակայն չե՞ք գտնում, որ այդ արժեքային համակարգը թերարժեւորվեց եւ աղավաղվեց նախեւառաջ ներկա իշխանությունների կողմից:

- Ոչ մի իշխանություն սուրբ չէ: Ներկա իշխանությունները նույնպես: Այս իշխանությունները եւս բաղկացած են մարդկանցից, որոնք զանազան շահեր, կապեր, բարոյականության տարբեր աստիճաններ եւ գիտելիքների տարբեր մակարդակներ ունեն: Ցավոք, այսօր իշխանության մեջ փոքր չէ այն մարդկանց թիվը, որոնք ոչ թե աշխատեցնում են իշխանությունը, այլ ըմբոշխնում են այն: Մարդիկ պաշտոնի են նշանակվում եւ մտցնում «թիմ» հասկացությունը, իսկ դա արդեն նշանակում է, որ պաշտոնյան չարաշահում է իր դիրքը: Նոր քաղաքականություն ոչ ոք իրավունք չունի սկսելու, պաշտոնյաները պետք է հասկանան, որ իրենք ընդամենը գործիք են քաղաքական ծրագրերն իրականացնելու համար: Մենք պետք է հաշվի առնենք նաեւ գոյություն ունեցող մարդկային ռեսուրսները: Թե՛ ընդդիմության, թե՛ իշխանությունների մեջ կան քաղաքական գործիչներ, որոնք ընդօրինակման են արժանի իրենց բարոյականությամբ եւ վարքուբարքով: Ինքնագտման, արժեքների զատորոշման ժամանակներ ենք ապրում, որոնց արմատավորման համար ժամանակ է պետք, մանավանդ եթե հաշվի առնենք այն հանգամանքը, որ մարդիկ ավելի դանդաղ են վերափոխվում, քան կարգերն ու օրենքները:

- Սակայն արժեքային ինչպիսի՞ համակարգ է այսօր առաջարկվում իշխանությունների կողմից: Կարո՞ղ եք բնութագրել այդ համակարգը:

- Առաջին: Անկախությունը, որի թիկունքում պետությունն է կանգնած: Թեպետ, հենց իշխանությունների մեջ կան մարդիկ, որոնք, մեղմ ասած, թերագնահատում են անկախությունը: Երկրորդ: Տնտեսական բարեփոխումները, որոնք կարեւոր արժեքներ են, բայց տեխնիկապես սխալ են իրականացվում: Նման արժեքներ շատ կարելի է թվել, պարզապես կան գործողություններ, որոնք խարխլում են այդ արժեքները: Ամեն սերունդ, իհարկե, երջանկության իր իրավունքն ունի, բայց ո՞վ է մեղավոր, որ 1917 թ. հեղափոխություն կատարվեց, ինչը սոսկալի հետեւանքների հասցրեց: 1917 թ. հետո խորհրդային ժողովուրդը միայն 50-60 թթ. սկսեց կուշտ փորով հաց ուտել: Յուրաքանչյուր հեղափոխություն ինքնին դժբախտություն է, այն անպայման ենթադրում է աղքատացում, դժվարություններ: Պետք է արմատախիլ անել հեղափոխականությունն ընդհանրապես:

- Չգիտես ինչու, վերջերս պետական մակարդակով քարոզչական արշավ է սկսվել հեղափոխությունների, հեղափոխականության դեմ: Եկեք, սակայն չմոռանանք, որ Շարժումը մենք քնքշորեն անվանում էինք «թավշյա հեղափոխություն»: Ինչո՞ւ է այսօր այսքան խոսվում հեղափոխության վտանգների մասին: Արդյո՞ք հեղափոխական իրավիճակ կա Հայաստանում:

- 1917 թ. հեղափոխություն իրականացվեց Ռուսաստանում, եւ 70 տարի հետո սոցճամբարի երկրները ստիպված եղան «թավշյա հեղափոխություն» իրականացնել: Ծայրահեղության չպետք է հասնել, այլ բնականոն պայքար մղել եւ փորձել լուծումներ առաջարկել: Եթե ընդդիմությունը փոփոխություններ է ակնկալում, պետք է լուծումներ առաջարկի: Իսկ եթե չի ուզում նման առաջարկներ անել, կարող է ընտրություններում ներկայացնել իր ծրագրերը եւ ժողովրդից քվե ակնկալել:

- Ընտրությունները Հայաստանի համար խիստ բարդ հասկացություն են: Կուզենայի խուսափել այդ մասին խոսելուց, թեպետեւ չեմ կարող չհարցնել, թե ինչպե՞ս եք վերաբերվում վաղաժամկետ խորհրդարանական ընտրությունների անցկացմանը:

- Եթե մեկ տարի առաջ այդ հարցը տայիք, կարող էի ասել, որ դեմ չեմ դրան: Այդ ժամանակ ԱԺ-ն խիստ միասեռ էր, միակարծիք, բայց այսօր կրքերն ու կարծիքները բորբոքված են, եւ ես համոզված չեմ, թե առաջիկա նստաշրջանում կառավարությանը հեշտությամբ կհաջողվի անցկացնել այս կամ այն օրինագիծը: ԱԺ-ն այսօր թեւակոխել է որակական նոր փուլ: Եվ ես կարծում եմ, որ ԱԺ-ի լուծարումը որեւէ դրական հետեւանք չի ունենա, քան քաղաքական կրքերի բորբոքելը:

- Սակայն վաղաժամկետ խորհրդարանական ընտրությունների անցկացումը նպատակամիտված պետք է լինի ոչ այնքան եւ ոչ միայն միակարծիք խորհրդարանի վերացմանը, այլեւ քաղաքական ուժերի իրական դասավորության ստեղծմանը եւ քաղաքական քարտեզի ճշգրտմանը: Արդյո՞ք ներկա ԱԺ-ն արտահայտում է քաղաքական ուժերի իրական դասավորությունը հանրապետությունում:

- Ես չեմ կարծում, որ ներկա ԱԺ-ում ավելի պակաս է արտահայտվում ուժերի իրական դասավորությունը, քան ապագա խորհրդարանում կլինի: Այսօր քաղաքական ուժերի խայտաբղետությունն ավելի առկա է, ակնհայտ է, թե այս կամ այն խմբի ետեւում ԱԺ-ի որ ուժերն են կանգնած: Քիչ թե շատ հայտնի քաղաքական յուրաքանչյուր ուժ ԱԺ-ում կա, այլ բան է, որ քաղաքական որոշ կուսակցություններ գիտակցված կերպով չեն մասնակցում ԱԺ-ի աշխատանքներին:

- ԱԺ-ում ուժերի փոփոխությունների մասին կանխատեսումներն ի հայտ եկան ՀՀՇ վերջին համագումարից հետո: Ինչպե՞ս կգնահատեիք ՀՀՇ համագումարը եւ ինչպե՞ս եղավ, որ ողջ համագումարը վերածվեց երկարատեւ ընտրական գործընթացի:

- Բնական է, որ ընտրությունները մեծ դեր պիտի ունենային համագումարում, եւ շարքային հհշականների մեջ առկա դժգոհությունը ՀՀՇ նախկին ղեկավարության հանդեպ պետք է ելք գտներ հենց համագումարում: Վերջին 2-3 տարիներին ՀՀՇ-ն փաստորեն դուրս էր մնացել քաղաքական ասպարեզից, դադարել էր լինել քաղաքական ուժ, վերածվել էր սովորական գործիքի եւ կորցրել իր դիրքերը որպես կենտրոնամետ (ցենտրիստական) կուսակցություն: Եվ Վանո Սիրադեղյանի ընտրվելը ՀՀՇ վարչության նախագահի պաշտոնում հույս է ներշնչում, որ ՀՀՇ-ի գործելակերպը կփոխվի, քաղաքական կյանքում կազմակերպությունն ավելի կաշխուժանա:

Սակայն, ցավոք, ՀՀՇ համագումարում բացակայում էր ինքնաքննադատությունը, գաղափարախոսական հարցերի քննարկումը: ՀՀՇ-ն պետք է պայքարի հասարակության, իշխանությունների եւ հենց իր ներսում առկա բացասական բոլոր երեւույթների դեմ: ՀՀՇ-ի գործունեությունը պետք է բխի նրա գաղափարախոսությունից: Դա պետք է նոր վարչության գործունեության չափանիշը լինի:

- Դուք գտնում եք, որ ՀՀՇ վարչության ներկա կազմը գաղափարակիցնե՞ր են եւ կարո՞ղ են նպատակներ իրականացնել:

- Վարչության կազմում կան մի քանի առաջատար անդամներ, որոնք կլինեն ուղղություն տվող ուժը: Ինձ համար անհայտ են, իհարկե, այն չափանիշները, որոնցով առաջնորդվել է Սիրադեղյանն այդ կազմը ընտրելիս: Պարզ է նաեւ, որ վարչության կազմում կան մարդիկ, որոնց քաղաքական արժանիքներն ինձ համար անհայտ են: Քառասուն հոգին, իհարկե, չափից դուրս մեծ թիվ է, եւ վարչությունն այդ թվակազմով աշխատել չի կարող: Բնականաբար, վարչությունում կառաջանա «պոլիտբյուրո», որն էլ կվարի քաղաքականություն:

- Սիրադեղյանի առաջարկած ցուցակում չկար ձեր ազգանունը: Ձեզ համար դա անսպասելի՞ էր:

- Եթե անկեղծ պատասխանեմ՝ անսպասելի էր: Ես կարծում եմ, որ այսօրինակ հարցեր լուծելիս չպետք է ղեկավարվել անձնական փոխհարաբերություններով եւ հիասթափությամբ: Թեպետ, կրկնում եմ, ինձ համար անհայտ են այն չափանիշները, որոնցով առաջնորդվել է Սիրադեղյանն այդ կազմն ընտրելիս:

- Իսկ ի՞նչ չափանիշներով էիք դուք առաջնորդվում, երբ նեղ շրջանակներում առաջարկում էիք Սիրադեղյանի թեկնածությունը ՀՀՇ վարչության նախագահի պաշտոնում:

- Ես ղեկավարվել եմ ՀՀՇ-ի շահերով, նրա գաղափարախոսության եւ քաղաքական կենսունակության պահպանման խնդրով: Սիրադեղյանն, ունենալով վարչական ձիրք եւ լիդերի հատկանիշներ, ի վիճակի կլինի դրական փոփոխություններ մտցնելու ՀՀՇ-ում:

- Ինչո՞ւ էր, այնուամենայնիվ, Տեր-Պետրոսյանը համառորեն մերժում Եգորյանի թեկնածությունը: «Կրկնակի նախագահի» դառնալու հեռանկա՞րն էր գրավում նրան:

- Կարծում եմ, որ Սիրադեղյանի անձնային հատկանիշները նախագահի համար ավելի արժեքավոր էին, քան Եգորյանի առաջարկած սխեման: Ինչ վերաբերում է «կրկնակի նախագահին», ապա ներկա նախագահը դրա կարիքը, կարծում եմ, չունի:

- Կարելի՞ է ասել, որ Երջանիկ Աբգարյանը թողեց տնտեսական եւ քաղաքական ասպարեզը:

- Ի՞նչ եք ասում, լա՛վ, ժամանակը ցույց կտա:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԻ

Միասնական հաղորդագրութիւն

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան պատուիրակութիւններու

Ընդառաջելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Գարեգին Ա Վեհափառ Հայրապետի հրաւէրին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան կողմէ քառանդամ պատուիրակութիւն մը Ս. Էջմիածին հասաւ հինգշաբթի, 7 օգոստոս, 1997 թուին: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնը ներկայացնող նոյնաթիւ պատուիրակութեան մը հետ սրտաբաց խօսակցութիւններ ունենալու երկու Աթոռներուն յարաբերութեան, թեմերուն կապուած հարցերուն եւ երկու Աթոռներու միջեւ գործակցութիւնը առաւել եւս սերտացնելու նպատակով:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը ներկայացնող պատուիրակութեան անդամներն էին.

Գերաշնորհ Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան (Առաջնորդ Միացեալ Նահանգաց Հայոց Արեւմտեան թեմին)

Գերաշնորհ Տ. Գարեգին Արք. Ներսիսեան (Առաջնորդական փոխանորդ Այրարատեան Հայրապետական թեմին)

Ակադեմիկոս տիար Գրիգոր Խանճեան (Գերագոյն Հոգեւոր խորհրդի անդամ)

ԱԺ պատգամաւոր տիար Ռաֆայէլ Պապայեան (Գերագոյն Հոգեւոր խորհրդի անդամ)

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը ներկայացնող պատուիրակութեան անդամներն էին.

Գերաշնորհ Տ. Զարեհ Արք. Ազնաւորեան (Ատենապետ Ազգային Կենտրոնական Վարչութեան կրօնական ժողովին)

Գերաշնորհ Տ. Օշական Եպս. Չոլոյեան (Առաջնորդ Քուէյթի եւ Արաբական ծոցի երկիրներուն թեմին)

Մեթր Խաչիկ Պապիկեան (Ատենապետ Ազգային Կենտրոնական Վարչութեան քաղաքական ժողովին)

Տիար Երուանդ Փամպուքեան (անդամ Ազգային Կենտրոնական Վարչութեան քաղաքական ժողովին)

Զոյգ պատուիրակութիւնները իրենց աշխատանքը սկսան ուրբաթ, 8 օգոստոս 1997-ի առաւօտեան ժամը 10:00-ին: Նախ միասնաբար ներկայացան Ամենայն Հայոց Հայրապետ Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Գարեգին Ա կաթողիկոսի գրասենեակը, ուր Նորին Սրբութիւնը պատուիրակութիւնները ողջունելով համառօտակի ներկայացուց հանդիպումին առաջադրանքները եւ տուաւ իր օրհնութիւնը: Ապա Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան անունով Մեթր Խաչիկ Պապիկեան հաղորդեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրապետ Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Արամ Ա կաթողիկոսի սիրոյ ջերմ ողջոյնները եւ պատուիրակութեանց աշխատանքին կապուած իր դրական սպասումները:

Այնուհետեւ պատուիրակութիւնները անցան իրենց աշխատանքին: Առաջին հերթին կազմուեցաւ Դիւանը, իբրեւ ատենապետներ ունենալով Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեանը եւ Մեթր Խաչիկ Պապիկեանը, որոնք փոխն ի փոխ վարեցին ժողովական նիստերը եւ իբրեւ ատենադպիր ունենալով Տ. Զարեհ Արք. Ազնաւորեանը եւ տիար Ռաֆայէլ Պապայեանը: Խօսակցութեանց արձանագրութիւնը պահեց Տ. Աբրահամ Եպս. Մկրտչեանը:

Օրակարգը կազմելէ ետք պատուիրակութիւններէն իւրաքանչիւրը նախ ամփոփ զեկոյց մը տուաւ իր Աթոռի գործունէութեան այն երեսներուն, որոնք կը վերաբերին երկու Աթոռներու յարաբերութեանց մէջ վերջին 1988-ի հանդիպումէն ի վեր տեղի ունեցած փոփոխութեանց եւ համապատասխանաբար տարուած աշխատանքներուն: Ապա այդ խորքին վրայ լայնօրէն քննարկուեցաւ որդեգրուած հիմնական օրակարգը «Հայ եկեղեցւոյ միասնականութեան ամրապնդում» ընդհանուր անուան տակ, իր գլխաւոր երեք երեսներով, որոնք էին.

ա.- թեմերու հարցը

բ.- թեմերու միջեւ գործակցութեան անհրաժեշտութիւնը եւ կապերը

գ.- Հայ եկեղեցւոյ բարեկարգութիւնը

Բոլոր կէտերուն կապակցութեամբ ալ խօսակցութիւնները ընթացան միշտ եղբայրական սիրալիր մթնոլորտի մէջ, Հայ եկեղեցւոյ ներքին միութիւնը դրական եւ շօշափելի կերպերով արտայայտուած տեսնելու մտահոգութենէն առաջնորդուած:

Հանդիպման աւարտին, խօսակցութիւններուն կապակցութեամբ նշելէ ետք իրենց գոհունակութիւնը, պատուիրակութեանց անդամները փափաք յայտնեցին, որ նման հանդիպումներով խօսակցութիւնները շարունակուին, եւ մանաւանդ կազմուի յատուկ յանձնախումբ մը, որ ուսումնասիրէ բարեկարգութեան վերաբերեալ մտածումներն ու առաջարկները, որոնք առաւել կը զօրացնեն Հայ Եկեղեցւոյ միութիւնը:

Երկու պատուիրակութեանց խօսակցութիւններուն արդիւնքները եւ որդեգրուած բանաձեւերը պիտի փոխանցուին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Արամ Ա Վեհափառ Հայրապետներուն առ ի նկատառութիւն:

ՎԱՉԷ ԱՐՔԵՊ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
ՄԷԹՐ ԽԱՉԻԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Ատենապետներ

ԶԱՐԵՀ ԱՐՔԵՊ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ
ՏԻԱՐ ՌԱՖԱՅԷԼ ՊԱՊԱՅԵԱՆ
Ատենադպիրներ

ԱԶԳ

միջազգային

ԲԱՔՈՒ

Ներքաղաքական իրավիճակը Ադրբեջանում

Բերիայի ուրվականն է շրջում հանրապետությունում

1998-ին Ադրբեջանում կայանալիք նախագահական ընտրությունների «նախապատրաստական» փուլը ներկայումս բնութագրվում է անշեղ եւ ավելի քան պարզունակ ընթացքով: Քծնանքը խախտում է բոլոր եւրոպական սահմանները, դառնալով քաղաքական լուրջ գործոն: Ընդ որում, Ալիեւը (ում հաղթանակը առաջիկա ընտրություններում բնավ կասկած չի հարուցում), սովորականի պես հանդուրժում է նման վիճակը: Քաջ գիտակցելով միակ հեռանկարի անփոփոխության աստիճանը, Ադրբեջանում գործող գրեթե բոլոր կուսակցությունները հետընտրական ժամանակահատվածում իրենց գոյությունը պահպանելու նպատակով այսօր արդեն արեւելյան հաճոյախոսությամբ փորձում են զբաղվել «ինքնաապահովագրմամբ»: Հանրապետության քաղաքական միավորները, կտրված Աբուլֆազ Էլչիբեյի ժողովրդավարական բարեփոխումների դառն արդյունքներից, այն կարծիքին են, որ մենատիրությունն Ադրբեջանում, գոնե ներկա ժամանակների պահանջների համատեքստում, չունի այլընտրանք:

Այս կապակցությամբ «Ազգն» արդեն նշել է, որ վերջերս հանրապետության 11 կուսակցություններից բաղկացած խորհրդակցական մեջլիսը հանդես է եկել Հեյդար Ալիեւի թեկնածությունը պաշտպանող ընդարձակ հայտարարությամբ:

Այս հիմքի վրա ադրբեջանական անցուդարձը աչքի է ընկնում «ներտեսակային» պայքարով թե ո՞ր կուսակցությունն է, կամ կուսակցական ո՞ր գործիչն է ամենից հավատարիմը հանրապետության ներկայիս եւ ապագա միակ նախագահին: Նման հողի վրա խաղարկվում են «խանդի տեսարաններ», առաջանում գաղափարային վեճեր... «Քաղաքական» ակտիվ գործունեությամբ առանձնանում է «Ենի Ադրբեջան» կուսակցության ներկայացուցիչ, խորհրդարանի պատգամավոր Աղաբեկ Ասֆյառովը, որին առաջնորդողը, ըստ երեւույթին, Բերիայի ուրվականն է: Միանգամից մի քանի կուսակցությունների նա մեղադրեց օտարերկրյա հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցելու մեջ, հատուկ ընդգծելով «Մուսաֆաթ» կուսակցության ներկայացուցիչ Արիֆ Հաջիեւին: Ըստ Աղաբեկ Ասֆյառովի հանրապետության ներքաղաքական կյանքը այսօր լցված է օտարերկրյա գործակալներով, իսկ, մասնավորապես, «Արիֆ Հաջիեւը աշխատում է 9 երկրների համար»: Բացի այդ, հատուկ մեղադրանք հնչեց նաեւ «Վախդաս» կուսակցության համանախագահ Լեյլա Յունուսովայի հասցեին. «որ աշխատում է ռուսաստանյան ծառայությունների հետ»: Լեյլա Յունուսովան օգոստոսի սկզբին դիմել է հանրապետության դատախազությանը Աղաբեկ Ասֆյառովի նկատմամբ քրեական գործ հարուցելու պահանջով: Նա գտնում է, որ Ադրբեջանի իրավապահ մարմինները պիտի առանձնակի ուշադրությամբ հետեւեն «Ենի Ադրբեջան» կուսակցության ներկայացուցչի գործունեությանը: Այնուամենայնիվ, Աղաբեկ Ասֆյառովը արդեն այս օրերին հանդես եկավ մի նոր «մեղադրականով», այս անգամ Ադրբեջանի Լիբերալ կուսակցության ղեկավար Լալա Հաջիեւայի դեմ: «525-Ci gezet» թերթում Ասֆյառովը հայտարարել է, որ տիկին Հաջիեւան «արտասահմանյան մի շարք երկրների լրտեսն է», եւ պատրաստ է համապատասխան մարմիններին փոխանցել հավաստի փաստեր:

Միեւնույն ժամանակ, Լիբերալ կուսակցությունը հանդես եկավ մի հայտարարությամբ, որում դատապարտվում էին «ստալինյան ժամանակահատվածին բնորոշ քաղաքական ահաբեկչությունները հիշեցնող մի շարք կուսակցությունների հանդեպ անհիմն ու անպատասխանատու գրպարտանքները եւ բանսարկությունները»: Լիբերալ կուսակցությունը կտրականապես մերժելով Լալա Հաջիեւայի հասցեին հնչող մեղադրանքների հիմնավորվածությունը, գտնում է, որ նման գործելակերպի իրական պատճառը «ժողովրդի մեջ մեր համանախագահի «անթույլատրելի» բարձր հեղինակությունն է»: Կուսակցությունը հասարակության բոլոր առողջ ուժերի միավորման կոչ է արել երկրում ծնունդ առնող քաղաքական ահաբեկչության ալիքը սանձելու նպատակով:

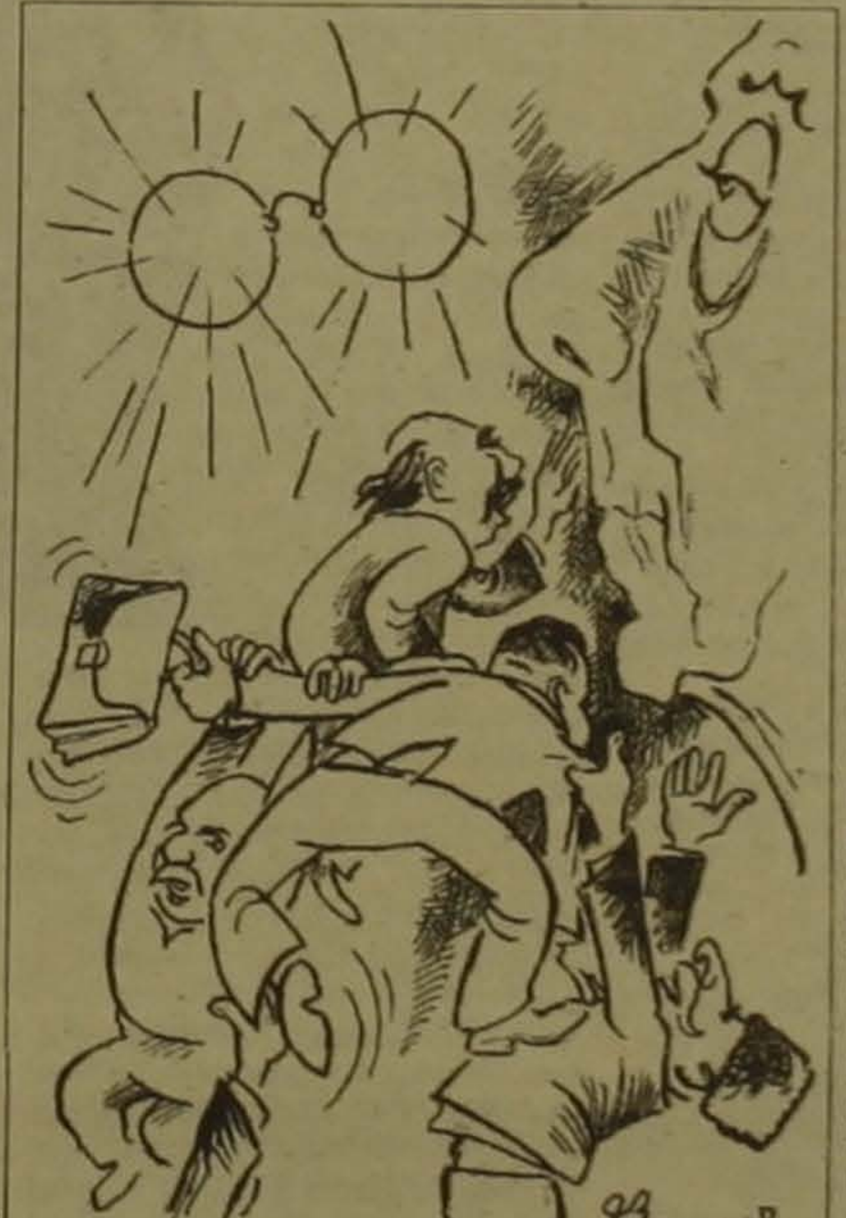

Նման մի հայտարարությամբ օրերս հանդես է եկել նաեւ Ադրբեջանի դեմոկրատական անկախություն կուսակցությունը, որն իր հերթին դատապարտում է «քաղաքական կազմակերպությունների եւ նրանց ղեկավարների դեմ օրըստօրե ընդարձակվող անպատասխանատու մեղադրական արշավը»:

Խուսափելով նորօրյա Բերիա Աղաբեկ Ասֆյառովի աչքի փուշ դառնալու հնարավոր տարբերակից, շատ կուսակցություններ այսօր ստիպված են «համագործակցել» իշխող կուսակցության հետ... մի քանի օր առաջ «Անա Վաթան» ազդեցիկ քաղաքական կազմակերպության ղեկավար Ֆազայիլ Աղամալին «Զերկալո» օրաթերթին տված հարցազրույցի մեջ ընդգծել է, որ «մեր երկու կուսակցությունների միջեւ լիակատար վստահության եւ փոխըմբռնման մթնոլորտ է: Ու թեեւ ինձ հայտնի է, որ նախագահի աշխատակազմի հումանիտար բաժնի վարիչ Ֆաթմա Աբդուլլազադեն առանձնապես մեծ համակրանքով չի վերաբերվում մեր կուսակցությանը, այնուամենայնիվ վստահ եմ, որ դա չի կարող վտանգել մեր երկու կազմակերպությունների համագործակցությունը»: Ավելին, Ֆազայիլ Աղամալին իր հերթին «անդամագրվել է» Աղաբեկ Ասֆյառովի թիմում եւ նույնպես սկսել իր «մերկացուցիչ արշավը»: Հիշեցնենք միայն, որ Ֆազայիլ Աղամալին վերջերս Գրոզնիում հանդիպումներ է ունեցել Իչկերիա հանրապետության ղեկավարության հետ, որոնց ընթացքում մասնավորապես Սալման Ռադուեւը պատրաստակամություն է հայտնել օգնել «Ղարաբաղն ազատագրելու գործում» («Ազգը» գրել է այս մասին):

Ստեղծված ներքաղաքական մթնոլորտում նկատելի է որոշ կուսակցությունների մասնատման կամ իսպառ վերացման ծրագիր, որն իրականացնողը Ասֆյառով-Աղամալի զույգն է: Այս պարագայում հետաքրքիր է Ազգային ճակատ կուսակցության փոխնախագահ Ալի Քերիմովի Գերագույն մեջլիսում արված հայտարարությունը. «Այսօր ոչ ոք ի զորու չէ մասնատել Ադրբեջանի Ազգային ճակատ կուսակցությունը: Ներկայումս համառ կերպով ասեկոսեներ են տարածվում իմ եւ Աբուլֆազ Էլչիբեյի միջեւ իբր թե ծագած հակասությունների շուրջ: Նման բամբասանքները նպատակ ունեն մասնատել մեր կուսակցությունը: Սակայն կրկնում եմ, որ դա ոչ ոքի չի հաջողվի»:

Ադրբեջանում առկա իրավիճակը եւ հատկապես ղեկավարման մենատիրական տարբերակը, ինչպես տեսնում ենք, պարարտ հող է նորօրյա բերիաներ աճեցնելու համար: Միեւնույն ժամանակ սա բխում է Հեյդար Ալիեւի քաղաքական խաղի նախապատվությունից: Մարդ, որը միշտ էլ փոխել է իր հենարանները եւ միշտ իրար դեմ լարել հնարավոր հակառակորդներին: Աղամալի-Ասֆյառով քաղաքական զույգի ինքնորոշումն ու գործելակերպը նույն խաղի ածանցյալներն են:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տաջիկստանում բանակցելու միտումներ

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Տաջիկստանի կառավարության եւ ապստամբների միջեւ վերջին օրերին շարունակվող ուժեղ մարտերից հետո հակամարտող կողմերը օգոստոսի 13-ին խաղաղության բանակցություններ սկսելու պատրաստակամություն են հայտնել: «Ինտերֆաքս» գործակալության հաղորդման համաձայն, պետխոսնակ Սաֆար Սաիդովը հայտնել է, թե նախագահ Էմոմալի Ռախմոնովը պատրաստվում է հանդիպել ապստամբ բանակի հրամանատար գնդապետ Մախմուդ Խուդաբերդիեւի հետ: Հանդիպումը նախապատրաստվել է Ռուսաստանի խաղաղապահ ուժերի ներկայացուցիչների կողմից: Կառավարական ուժերի ճնշման տակ Խուդաբերդիեւի ուժերը օգոստոսի 12-ին թողել էին մայրաքաղաք Դուշանբեից հարավ գտնվող եւ ռազմավարական նշանակություն ունեցող Ֆախրաբադ լեռան իրենց դիրքերը: Նույն աղբյուրները հայտնել են նաեւ, որ Ռախմոնովի ու Խուդաբերդիեւի հեռախոսազրույցի ժամանակ կողմերը հրադադարի համաձայնության են եկել:

Թուրքիան վերացնելու է արտակարգ դրությունը

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Թուրքիան նախապատրաստվում է վերացնել արտակարգ դրությունը, որն արդեն տասը տարի գործում է երկրի հարավ-արեւելյան քրդաբնակ շրջաններում: «Հավանաբար արտակարգ դրությունը կվերացվի արդեն այս տարի», երեքշաբթի երեկոյան լրագրողներին հայտնել է Թուրքիայի փոխվարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը:

«Իրանցի Չիկատիլոյին»՝ կախաղան

ԹԵՀՐԱՆ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իրանի մայրաքաղաքում շարիաթի օրենքներով մահապատժի է ենթարկվել «Թեհրանցի վամպիր» անունն ստացած մարդասպանը: Նա նախ գանահարության է ենթարկվել իր սպանած կանանց ազգականների կողմից, իսկ այնուհետեւ Թեհրանի արեւմտյան ծայրամասում մեծ ամբոխի ներկայությամբ կախաղան է բարձրացվել շինարարական ամբարձիչ կռունկից: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, տաքսու 28-ամյա վարորդ Գոլյամ Ռեզա Կորիդեն վերջին մի քանի ամսվա ընթացքում իր մեքենան է նստեցրել աղջիկների եւ կանանց, այնուհետեւ կողոպտել ու սպանել նրանց, իսկ դիակները այրել շրջակա անտառներում: Կորիդեն մեղավոր է ճանաչվել 11 կանանց, այդ թվում տասնամյա մի աղջնակի սպանության մեջ, թեեւ, ինչպես գտնում է հետաքննությունը, նրա խղճի վրա էլի շատ զոհեր կան: Հետագա հետաքննությունը սակայն դադարեցվել է հասարակայնության ճնշման ներքո, որը ցանկացել է շուտափույթ մահապատժի ենթարկել «իրանցի Չիկատիլոյին»:

Գերմանիայի պառլամենտը խոչընդոտեց հարկային բարեփոխումների ծրագրի ընդունմանը

Ըստ կիպրական «Սայփրըս Ուիքլի» օգոստոսի 7-ի համարի, Գերմանիայի պառլամենտը կասեցրել է կառավարության առաջարկած հարկային կրճատումների ծրագիրը, այդպիսով իր վրա վերցնելով Հելմուտ Քոլի Գերմանիան գլոբալ էկոնոմիկայում առավել մրցունակ դարձնելու մտադրության փլուզման ողջ պատասխանատվությունը:

Կառավարական ծրագրով նախատեսվում է կրճատել կորպորատիվ եւ անհատական հարկերը մինչեւ 1999-ը, պարզեցնել Գերմանիայի հարկային եւ առհասարակ տնտեսական օրենսդրությունը, խթանել ներդրումները եւ նոր աշխատատեղեր ստեղծել 11 տոկոս կազմող գործազուրկների համար: Կառավարության եւ ընդդիմության ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ չեն կարողացել հարկային բարեփոխումների շուրջ համաձայնել պառլամենտի զույգ պալատների միացյալ նիստում: Վերին պալատում, որտեղ ընդդիմությունը գերակշռում է, ծրագիրը չէր ընդունվել, իսկ ստորին պալատում, որտեղ Քոլի կոալիցիան մեծամասնություն ունի, ընդունվել էր ավելի վաղ: Քոլը եւ ընդդիմադիր սոցիալ-դեմոկրատները միմյանց մեղադրել են նախատեսված 30 միլիարդ մարկ (16.4 մլրդ դոլար) հարկային կրճատումների խափանման դիմաց: Երկու կողմերն էլ խոստացել են հարկերը դարձնել կարեւոր հարց 1998-ի համընդհանուր ընտրություններում, երբ ոչ մի համաձայնություն ձեռք չբերվի: Սոցիալ-դեմոկրատների կարծիքով կառավարական ծրագիրը հովանավորում է ունեւորներին, կրճատում է հասարակական պատսպարվածության ֆոնդերը եւ չի պարզում, թե ինչպես պետք է փոխհատուցվի կորսված եկամուտը:

Կառավարությունը հույս ունի, որ վերոնշյալ ծրագիրն աշնանը նորից պառլամենտում քննարկման կդրվի եւ կընդունվի, չնայած գերմանացի մեկնաբանները հայտարարել են, որ ծրագիրն արդեն մեռած է եւ վերակենդանացման ենթակա չէ:

14 ժամ տեւած բանակցություններից հետո կառավարության եւ ընդդիմության ներկայացուցիչները համաձայնել են միայն մեկ հարցում. վերացնել հարկերը բիզնես կապիտալում, որը կապահովեր տեղական իշխանությունների եկամուտների աճ, սակայն դիտվեց որպես ներդրումների խոչընդոտ:

Ֆեդերալ եւ տեղական իշխանությունները հարկերի նվազումից առաջացող բյուջեի մուտքերի կրճատումը փորձելու են փոխհատուցել ձեռնարկությունների արտադրանքի վրա ավելացված հարկերի բարձրացմամբ:

ԱՐ. Ս.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սաուդյան իշխանությունները վտարում են ապօրինի հանգրվանածներին

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ, 13 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սաուդյան Արաբիայի իշխանությունները մտադիր են վերջ դնել օտարերկրացիների անօրինական ներհոսքին, վեց տարվա ազատազրկմամբ եւ տուգանքներով սպառնալով իրենց այն համերկրացիներին, ովքեր կփորձեն օգնել կամ ապաստան տալ նրանց: Տեղի լրատվական գործակալությունները տարածել են ներքին գործերի նախարարության հայտարարությունը, ըստ որի իշխանությունները ձեռնամուխ են եղել երկրում անօրինական ձեւով գտնվող մոտ 100 հազար օտարերկրացիների արտաքսմանը: Նշվում է նաեւ, որ անցյալ ամիս սաուդյան իշխանությունները երկրում թափառող մոտ 20 հազար մուրացկաններ են ձերբակալել, որոնց մեծ մասը եղել են այնտեղ ապօրինի հանգրված օտարերկրացիներ:

Աշխարհում նավթի պահանջարկն աճում է

Միջազգային էներգետիկ գործակալությունը հաղորդեց, որ ընթացիկ տարվա երկրորդ եռամսյակում աշխարհում նավթի պահանջարկն աճել է 3,9 տոկոսով՝ օրական հասնելով 72,6 միլիոն բարելի: Դա ԱՄՆ-ում նավթի վաճառքի աշխուժացման հետեւանքն է: Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության մեջ չմտնող պետություններից նավթի առաքումների կրճատման պայմաններում կազմակերպության երկրների նավթի համաշխարհային պահանջարկը երկրորդ եռամսյակում աճել է 0,5 մլն բարելով եւ գնահատումների համաձայն 3-րդ եռամսյակում կավելանա 0,8 միլիոնով:

ՖՐԱՆՍՊՐԵՍ

ԱԶԳ

Մշակույթ

Եվ այր մի քաղաքաշինարար՝ Էդվարդ Սարապյան

Աշխարհի որ ծայրում էլ լինես, Երեւանի դիմագծի ու կառույցի մեջ որոնելու ու գտնելու ես կենտրոնական հրապարակը: Երեւի մերթ մոտենա, մերթ զննի տեսիլքի պես, ինչպես նախնյաց ամեն պաշտելի անկյուն, որ բովանդակ հող է, ժառանգության հասցե: Երեւան. ո՞ր եկողին մտերմության ձայն չի տալիս երգող շատրվանը: Ցայտող կաթիլները սպիտակեցնելով՝ ծեծում են հիշողության պատը: Տիկին Էմման սուրճ է բերում ու առանց շտապելու պատմում: Ծխում է՝ հրապարակում եմ ու խառնված զովացող երեկոներին: Մեզ հետ է եւ ճարտարապետը: Ահա պատկերասրահի շենքը, նախկին գլխավոր փոստատունը: Ահա նրա նախագծած միությունների տունը, «Արմենիա» հյուրանոցը: Ճարտարապետության պատմության մեջ ներդաշնակ լուծումներից մեկը, երբ աչքդ ու հոգիդ շոյում են ազգայինը խորհրդանշող խոյակն ու քիվը, զարդանախշերի չկրկնվող անբռնազբոսությունը: Այս անսամբլը կյանքի կոչվեց Թամանյանի սկզբունքով, նրա նախագծերով: Նա տեսել է երեք արեւային մի քաղաք: Նրա ժառանգության հավատարիմներից էր Էդվարդ Սարապյանը:

Արեւային քաղաքի տեսիլքների զմայլանքի մեջ է միշտ եղել այր մի քաղաքաշինարար, ճարտարապետ Էդվարդ Սարապյանը: 60-ից ավելի երեւելի կառույցների մի ցանկ է կապվում նրա անվան հետ: Նշվածներին գումարենք Նոր փոստատունը, [illegible] տունը, «Հրազդան» հյուրանոցը, աղբյուրների շարանը մանկական երկաթուղում, Սայաթ-Նովայի հուշաղբյուրը, Գերագույն դատարանի շենքը Տաշքենդում եւ այլն, եւ այլն... Պետական մրցանակ, ճանաչում, պարգեւներ... Վաստակաշատ ճարտարապետը 1956-64 թվականներին Երեւանի գլխավոր ճարտարապետն էր: Նրա 80-ամյակը նշանավորվեց տան պատին փակցված հարթաքանդակով ու մտերիմների հավաքով: Հարթաքանդակի հեղինակը ճարտարապետի որդին է՝ Ալեքսանդր Սարապյանը: Այս տանը ապրել է Էդվարդ Սարապյանը: Ալեք Մանուկյան 7 շենքի 3-րդ հարկի բնակարանը վերհուշներ ունի եւ հաստվում է կառույցների հետ: Ավելի ճիշտ՝ հաստվողը տան միակ բնակիչը՝ տիկին Էմման է: Պարաբաղցու շառավիղ, Տաշքենդում ապրած աքսորված ընտանիքի լավ ու վատ հիշողություններով: [illegible], թեկնածուական թեզ: 50-ականներին շնորհալի

ճարտարապետը Հայաստանի ակադեմիայի հրավերով գալիս է Երեւան: Երեւանյան այս բնակարանը մի ժամանակ հավաքատեղի էր, ուսանողների համար հոգեւոր կենտրոն: Տան ամենամեծը, մոր խոսքերով, Դավիթն էր-Դեւը, որ այսօր Երեւանը հսկում է Եռաբլուրից: Ու այնպես կենդանի է տիկին Էմմայի պատմածներում, թվում է՝ ահա որտեղ կմտնի ներս ու կշարունակի Տողան գյուղից ուղարկված վերջին նամակի կիսատ մտքերը:

Տիկին Էմմայի աչքերի մեջ արցունքի կաթիլ անգամ չես հայտնաբերի: Ոչ էլ բարձրագոչ խոսքեր կլսես: Պարզապես հիացական է խոսքը, արժանապատիվ թե ամուսնու, թե որդու մասին պատմելիս:

Հարթաքանդակի բացման օրը մեկ վաստակաշատ ճարտարապետին էին հիշում, մեկ՝ որդուն: Վարազդատ Հարությունյանը «մոռացության գետից» պատառիկներ է հիշում, դադարներով ներկայացնելով իր ուսանող Էդվարդ Սարապյանին, որը մինչեւ վերջ գծատախտակի մոտ էր եւ բազում նախագծեր ուներ: Սարապյանը ստեղծում էր Երեւանի տեղանքին ներդաշնակ նախագծեր՝ օրինակ «Փարոս» ռեստորանը, բազմաթիվ սրճարաններ, առանձին տներ:

– Նա տեղացի ճարտարապետ էր: Կյանքով լեցուն, սրամիտ: Երեւանցի, որի արմատները Էրզրումում են:

Նորից որդուն՝ Դավիթին են հիշում, նրա հեռագիրը ազատագրված Տող գյուղից. «Տողը ազատագրված է, մնաց Էրզրումը»:

– Այս տունը Հայաստանը եւ երեւանցուն ճանաչելու կենտրոն է ինձ համար, ասում է Ցվետանա Պասկալեւան:

– Մենք Դավիթի հետ զինակիցներ ենք եղել: Եվ ինձ համար հասկանալի է, թե որտեղ եւ ինչպես են ծնվում բարձր գաղափարները: Դրա կրողը հայր Սարապյանն էր, Էմմա մայրիկը, Դավիթը: Իմ ընկեր Դեւը:

Այդ օրը երեւանյան այս բնակարանը մարդաշատ էր: Դեւի լուսանկարները շրջանակե ծաղիկների մեջ էին:

Երեւանի դիմագծի մեջ Սարապյանի ձեռագիրը, հետագիծը ակնհայտ է: Հողը սրբագնացրած որդու գոյությամբ, արեւային քաղաքի տեսիլքը փոխանցող ճարտարապետ հոր շինվածքներով, որ մերն են ու մերը. «Եվ այր մի ճարտարապետ Էդվարդ Սարապյանի գործերը բազում հիշատակող խոսքով: Եվ այս գիրը փոխան ծաղկեպսակի հոր եւ որդու հիշատակին թող լինի»:

Ա. Մ.

Երեւան. Մանկապարտեզը վերստացավ նախկին՝ «Արաբկիր» անունը

Վերջին շաբաթներին եռուզեռ էր տիրում Արաբկիրի թիվ 38 «Վարդ» մանկապարտեզում: Մոտ մեկ ամիս առաջ համայնքի ավագանու նիստում (թաղապետ՝ Հայկ Հովհաննիսյան) որոշում էր ընդունվել մանկապարտեզի նախկին՝ «Արաբկիր» անունը վերականգնելու մասին: Նախաձեռնության հեղինակներն էին մանկապարտեզի երկարամյա տնօրեն տիկին Լաուրա Հայրապետյանը եւ հովանավորները՝ համայնքի եւ 1990 թ. Հայաստանում հիմնված «Արաբկիր» հայրենակցական-բարեգործական միության ղեկավարները (արտասահմանում արաբկիրցիների առաջին միությունը՝ «Ուսումնասիրաց ընկերությունը» հիմնվել էր 1899 թ. ԱՄՆ-ում):

Խորհրդային Հայաստանի կառավարության որոշմամբ 1925 թ. նոյեմբերին Արեւմտահայաստանի Արաբկիր քաղաքի անունով Երեւանի նորաստեղծ շրջաններից մեկն անվանվեց Նոր Արաբկիր: Ինչպես պատմեցին «Արաբկիր» միության նախագահ Ֆիլիպ Ղազարյանը եւ միության անդամ Մանուկ Նազարյանը (երկուսն էլ հին արաբկիրցիներ են), արաբկիրցիները 1929 թ. ներկայիս Ֆիլհարմոնիայի եւ հուշանվերների ֆաբրիկաների տեղում կառուցել են 5 շենք, որոնցում կային բնակարաններ, դպրոց, մանկապարտեզ, ֆաբրիկա եւ այլն: Մանկապարտեզն սկզբում գործում էր հայտնի լեզվաբան Նվարդ Պլոյանի բնակարանում: Պրն Նազարյանը հիշում է, որ 1929 թ. ինքը 5 տարեկան է եղել եւ մանկապարտեզի առաջին սաներից մեկը: Առաջին վարիչը եղել է տիկին Երանուհի Խզարյանը:

1949 թվականից մանկապարտեզը («Վարդ» անվանումն ստացել է 1949 թ. հետո) գործում է Վրացական փողոցում գտնվող շենքում, որը վերանորոգվել է 1975 թ.: Այս տարի բակը բարեկարգվել է, բացվել են նոր խաղահրապարակներ: Տնօրեն տիկին Հայրապետյանը եւ դաստիարակչուհիները իրենց գործի նվիրյալներ են, երեխաների ուսուցումն ու ժամանցը այնքան լավ են կազմակերպված, որ նախադպրոցական խմբի սաներից շատերը չեն ուզում հրաժեշտ տալ մանկապարտեզին:

Օգոստոսի 12-ին տեղի ունեցավ մանկապարտեզի վերանվանակոչության հանդիսությունը: Ճարտարագիտության համալսարանի դասախոս, դոցենտ, հին արաբկիրցի Սեդրակ Ասլանյանը կտրելով ժապավենը, բացեց մանկապարտեզի «Արաբկիր» անունը կրող ցուցանակը: Նա երեխաներին սովորեցրել է հին Արաբկիրի երգեր ու պարեր: Հանդիսության մասնակիցներին մատուցվեցին արաբկիրցիների ավանդական ճաշատեսակներ: Միաժամանակ տեղի ունեցավ հայտնի քանդակագործ Լեւոն Թոքմաջյանի տուֆակերտ «Արաբկիր» հուշաղբյուրի հանդիսավոր բացումը: Ներկա էր քանդակագործի որդին՝ Հայկը, որն իրագործել է հոր նախագիծը: Կարմիր քարից կերտված քանդակը ժպտացող երեխայի դեմք է պատկերում: Բակում ցուցադրված էին արաբկիրցիների ավանդական կենցաղային իրեր՝ գորգ, կարպետ, սինի, ճրագ, հավանգ, կաթսաներ, կճուճներ եւ այլն: Մանկապարտեզի սաները եւ հրավիրյալ մանկապատանեկան խմբերը բակում փոքրիկ համերգ տվեցին, ապա սաները շենքում հյուրերի առջեւ հանդես եկան Արաբկիրի ավանդական երգ ու պարով: Համերգի ընթացքում կրթության եւ գիտության աշխատողների հանրապետական խորհրդի պատվոգիր հանձնվեց մանկապարտեզի տնօրենին:

Հյուրերին բաժանվեցին «Վերածնված Արաբկիր» կրծքանշաններ: Նախադպրոցական խմբի երեխաներին, ինչպես նաեւ «Արաբկիր» միության անդամներին եւ համայնքի ղեկավարներին հանձնվեցին ավարտական վկայականներ: Օգոստոսի 13-ին սաները կրկին ելույթ ունեցան, այս անգամ ծնողների համար:

Մաղթենք, որ մանկապարտեզն այսուհետեւ էլ դուրս չմնա հովանավորների ուշադրությունից:

Գ. Ք.

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

«Լացող ու խնդացող թավջութակը»

Օրերս մեզ այցելության եկավ համակուրսեցիս: Հանրապետության վաստակավոր արտիստ, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Ջոն Գեւորգյանն էր նա: Կոչումներից զատ նա մեզանում սիրված թավջութակահար էր: Տաղանդն ու աշխատասիրությունը հաջողությամբ ուղեկցում էին նրան եւ մանկավարժության եւ կատարողական արվեստի բնագավառներում: Կոնսերվատորիայում նա հմտորեն վարում էր թավջութակի մասնագիտական եւ կամերային անսամբլի դասարանները: Նաեւ Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի թատրոնի նվագախմբի թավջութակահարների խմբի կոնցերտմայստերն էր: Հաճախ հանդես էր գալիս նաեւ մենահամերգներով եւ անսամբլային կատարումներով: Հատկապես լայն ճանաչում էր ձեռք բերել Վիլլի Մոկացյանի, Վահե Ահարոնյանի եւ իր համագործակցությամբ ստեղծված դաշնամուրային տրիոն, որ հաճախ դառնում էր նաեւ հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների առաջին մեկնաբաններից: Հաճախ մտածում էինք, որ նրա օժտվածությունը ունի նաեւ ժառանգական դրսեւորում: Ջոնը մեր զարմանահրաշ Թաթուլ Ալթունյանի քրոջ որդին է:

Եվ ահա իմացանք, որ Ջոնը մեկնում է Միացյալ Նահանգներ: Դժվար էր պատկերացնել նրա մեկնումը: Շատ էր երեւանցի մեր ընկերը: Մտավորական ներկայացող իր բոլոր հատկություններով նա ամուր կապված էր իր հողի, քաղաքի, կրթությունը ստացած իր օջախի, երաժշտական մշակույթի հետ:

...Եվ, ահա, Ջոն Գեւորգյանը դարձյալ մեր տանն է: Եկել է այցի իր նախկին ռեկտորին՝ Ղազարոս Սարյանին, որի տաղանդավոր երիտասարդներին ցուցաբերած ստեղծագործական շահագրգռվածությունը եւ աջակցությունը մինչեւ այսօր երախտագիտությամբ է գնահատում թավջութակահարը:

Այս անգամ Ջոն Գեւորգյանը Հայաստան է եկել ամերիկյան քաղաքացու անձնագրով: Նա այն ձեռք է բերել Միացյալ Նահանգներում մշակույթի բնագավառում օգտակար գործունեության շնորհիվ: Այդպես էլ ասվել է նրան անձնագիր հանձնելիս: Իսկ Միացյալ Նահանգներում շատ է դժվար հասուն տարիքի, հասարակությանը անծանոթ երաժշտի ուղին: Բայց 54-ամյա թավջութակահարը որոշեց սկսել ինքնահաստատման նոր ճամփան, չխորշելով ոչ աշխատանքի տարողականությունից, ոչ դժվարությունից:

Այսօր Ջոն Գեւորգյանը Հայաստան է եկել որպես Վաշինգտոնի երաժշտական միակ բարձրագույն հաստատության (300 մասնագիտական դասարաններով) դոկտոր պրոֆեսորի եւ «Կոլումբիա» քոլեջի պրոֆեսորի տիտղոսներով: Այս հաստատություններում նա դասավանդում է թավջութակ եւ կամերային անսամբլ: Նրա սաները հաճախ մասնակցում են միջազգային մրցույթների, արժանանալով մրցանակի կամ պատվոգրերի:

Ինչպես Երեւանում, այնպես էլ Վաշինգտոնում Գեւորգյանը որպես լիարժեք երաժիշտ-արվեստագետ մանկավարժությունը զուգակցում է կատարողականի հետ: Նա Վաշինգտոնի երկրորդ սիմֆոնիկ (ազգային նվագախմբից հետո) նվագախմբի թավջութակահարների խմբի եւ «Մոունթ-Վերնոն» կամերային նվագախմբի կոնցերտմայստերն է: Այս նվագախմբերի հետ հաճախ հանդես է գալիս որպես մենակատար: Հնչեցրել է Բոկկերինիի, Սեն-Սանսի, Դվորժակի, Ա. Խաչատրյանի կոնցերտները: Իր նվագացանկում ընդգրկված են նաեւ ամերիկյան կոմպոզիտորների Բեռնստայնի, Բարբերի, Կոպլենդի, Լորդսոնի երկերը: Հանդես է գալիս «Լվին» տրիոյում, որը պարբերաբար հնչեցնում է տարբեր ազգությունների դասական ստեղծագործություններ, մասնակցում է նաեւ թավջութակահարների անսամբլի ուսանողական տրիոյի համերգներին:

Ինչպես տարիներ շարունակ այստեղ, այնպես էլ Միացյալ Նահանգներում նրա կատարումները գնահատանքի են արժանանում: «Վաշինգտոն փոստ» թերթում երեք անգամ գրվել է նրա մասին, հատկապես անդրադառնալով Բրամսի տրիոյի եւ Շուբերտի «Ձուկ» կվինտետի կատարումներում նրա գեղարվեստական բարձրորակ մասնակցությանը: Իսկ «Մաունթ վերնոն գազետ» թերթը բարձր գնահատելով Ա. Խաչատրյանի կոնցերտի Գեւորգյանի կատարումը գրել է. «Գեւորգյանի թավջութակը կարողանում է լացել, խնդալ, ուրախանալ եւ կասկածել»: Իսկ թավջութակահարների անսամբլի հետ Վիլլա-Լոբոսի «Բախիանա» սյուիտի կատարման մասին գրվել է. «Փոքր խումբ եւ մեծ ձայն: Գեւորգյանը չէր նվագում, այլ խոսում էր Աստծո հետ»:

1998-ին Ջոն Գեւորգյանը հրավիրված է Գերմանիա՝ Սեն-Սանսի, Դվորժակի կոնցերտների կատարմամբ հանդես գալու: Ջոն Գեւորգյանը Միացյալ Նահանգների եւ Կանադայի երաժիշտների միության անդամ է:

Եվ, թերեւս, օտար ափերում Ջոն Գեւորգյանի գործունեության մեզ համար ամենաարժեքավոր միտումներից է այն, որ նա ձգտում է օգտագործել ամեն հնարավորը հայրենի երաժշտությունը հնչեցնելու համար: Այսպես, Ա. Բաբաջանյանի անունը կրող իր ուսանողական տրիոյով հնչեցրել է Գրիգոր Հախինյանի, Գայանե Չեբոտարյանի տրիոները, իսկ Բաբաջանյանի տրիոյի կատարմամբ ուսանողները շահել են առաջին մրցանակ: Գեւորգյանի ղեկավարությամբ կատարվում են նաեւ Սարգիս Ասլամազյանի տարբեր փոխադրումները: Իսկ Ալեքսանդր Հարությունյանի թավջութակի համար գրված հանրաճանաչ «Էքսպրոմտը» այնտեղ նույնպես ձեռք է բերում իր ճանաչումը:

Այս ամենը նշանակում է, որ Ջոն Գեւորգյանը հայրենիքից հեռացած շարունակում է ապրել հոգեւորի այն կյանքով, որի ակունքները հայրենի օդն ու ջուրն են: Եվ շարադրանքիս շարժառիթը հպարտության այն մեծ զգացումն է, թե գիտելիքների եւ իմացության ինչպիսի աղբյուր է եղել կրթական մեր օջախը՝ Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան: Եվ նաեւ այն, որ բոլոր ժամանակներում ու տարածներում տաղանդը շնչավորող կարեւոր գործոնը նվիրումն ու աշխատասիրությունն է:

[illegible]

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Յոթ ժամ խաղատախտակի առջեւ

Այսքան տեւեց Անաստասյանի եւ Հակոբյանի մրցավեճը

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատի կենտրոնական տանը մեկնարկեց շախմատի Հայաստանի տղամարդկանց բարձրագույն խմբի 57-րդ առաջնությունը, որին մասնակցում են հինգ գրոսմայստեր եւ յոթ միջազգային վարպետ: Այնպես որ, մրցաշարը կազմով կարող է մրցել միջազգային շատ մրցաշարերի հետ: Բավական է նշել, որ այն ՖԻԴԵ-ի դասակարգման II-րդ կարգ ունի:

Մեկնարկային տուրը բավականին հետաքրքիր ստացվեց: Միայն երկու մասնակիցների հաջողվեց հաղթանակի հասնել: Արտաշես Մինասյանը սպիտակներով առավելության հասավ Մելիքսեթ Խաչիյանի նկատմամբ: Այս մրցամարտը շատ դիտարժան էր: Սկզբում Մինասյանը զինվոր զոհաբերելով գրոհի զարգացման ազատություն ստացավ: Սակայն շուտով անճշտություն թույլ տվեց եւ Խաչիյանին հաջողվեց ակտիվացնել ֆիգուրները: Բայց Մինասյանը, որ միշտ էլ աչքի է ընկել տակտիկական յուրօրինակ մտածելակերպով, այս անգամ որակ զոհաբերեց (փիղը վերցրեց նավակը), իսկ այնուհետեւ հարվածի տակ դրեց թագուհուն: Սակայն Խաչիյանը չէր կարող այն վերցնել, քանզի նրան մատ էր սպառնում: Մինասյանը կարողացավ ճիշտ օգտվել ստեղծված դիրքից եւ հաղթանակ տանել:

Արտաշես Մինասյան

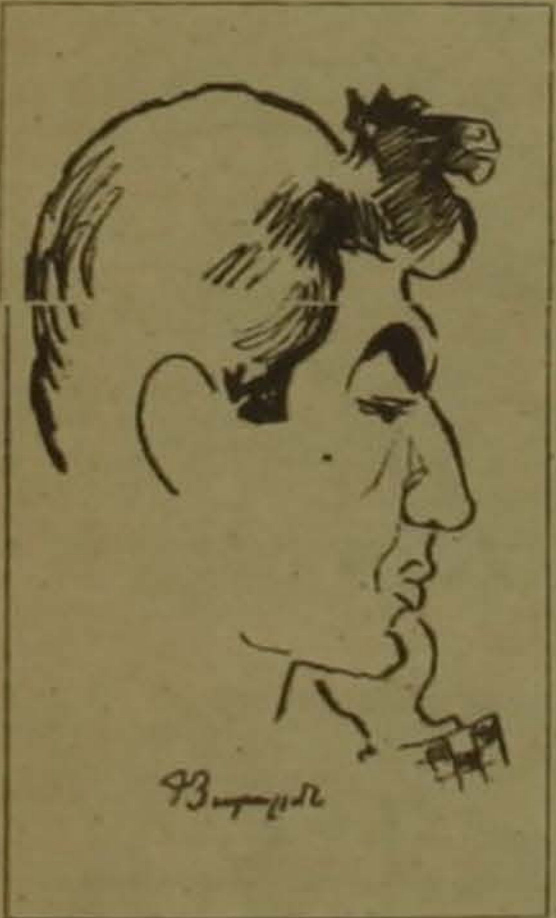

Սմբատ Լպուտյան

Հաղթեց նաեւ գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը, որը պարտության մատնեց միջազգային վարպետ Նորայր Քալանթարյանին: Այս պարտիայում մրցակիցները փոխանակեցին թագուհիները: Երբ վերջնախաղում Լպուտյանի անցողիկ զինվորը հասավ 7-րդ հորիզոնականին եւ սպառնում էր վերածվել թագուհու, Քալանթարյանն իրեն պարտված ճանաչեց:

Մյուս 4 պարտիաներում մրցակիցները խաղաղ դաշն կնքեցին: Նման ելք ունեցան միջազգային վարպետ Կարեն Ասրյանի եւ գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանի, միջազգային վարպետներ Վիգեն Միրումյանի եւ Արա Մինասյանի, Աշոտ Նադանյանի եւ Լեւոն Արոնյանի, գրոսմայստերներ Աշոտ Անաստասյանի եւ Վլադիմիր Հակոբյանի մրցավեճերը: Ի դեպ, վերջին հանդիպումը ամենաերկարատեւն էր տուրում: Այն տեւեց 7 ժամ եւ ավարտվեց 96-րդ քայլին:

Երեկ խաղացված 2-րդ տուրում առավել մեծ հետաքրքրություն էր ներկայացնում հաղթողի հավակնորդներ Հակոբյանի եւ Լպուտյանի մրցավեճը:

Հակոբյանը շատ կարեւոր հաղթանակ տանելով, վաստակեց 1.5 միավոր եւ մրցաշարային աղյուսակը գլխավորեց նույնքան միավոր վաստակած Արտաշես Մինասյանի հետ:

Ավելի շուտ պայքարն ավարտել էին Խաչիյանը եւ Արոնյանը, որոնց պայքարը տեւեց 6 ժամ եւ 11-րդ քայլում ոչ-ոքի ավարտվեց: Հարկ է նշել, որ սա ուսուցչի (Խաչիյանի) եւ աշակերտի հանդիպում էր: Խաղաղ դաշն կնքեցին նաեւ Քալանթարյանը եւ Նադանյանը, Արա Մինասյանը եւ Անաստասյանը, Պետրոսյանը եւ Միրումյանը, Արտաշես Մինասյանը եւ Ասրյանը:

Վլադիմիր Հակոբյան

«Դնեպրի» կովկասյան գրանցումը

UEFA CUP

Կայացան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության որակավորման փուլի հանդիպումները: Հիշեցնենք, որ նախնական փուլում Հայաստանի միակ թիմը՝ «Երեւանը», երկու հանդիպումներն էլ տանուլ տվեց Դնեպրոպետրովսկի «Դնեպրին»: Ուկրաինացիների հաջորդ մրցակիցը Վլադիկավկազի «Ալանիան» է: Հյուսիսային Օսիայի մայրաքաղաքի ֆուտբոլիստները սեփական խաղադաշտում 2–1 հաշվով առավելության հասան հյուրերի նկատմամբ: Ուկրաինացի ֆուտբոլիստները առաջինը հասան հաջողության: Այդ պահին անփույթ գործեցին տանտերերի պաշտպանները, որոնք հսկողությունից դուրս թողեցին Ալեքսանդր Պալյանիցային եւ արդեն 9-րդ րոպեին խաղի հաշիվը բացվեց: «Ալանիայի» ֆուտբոլիստները շուտով ուշքի եկան «սառը ցնցուղից» եւ պաշարեցին հյուրերի տուգանային հրապարակը, եւ 20-րդ րոպեին նրանց ջանքերը հաջողությամբ պսակվեցին: Տուգանային հրապարակի մատույցներից ուժեղ հարվածեց Ռայմոնդաս Ժուտաուտասը եւ գնդակը զարնվելով հորիզոնական ձողափայտին՝ հայտնվեց դարպասային գծի ետեւում՝ 1–1:

Երկրորդ խաղակեսը թիմերը սկսեցին տեղատարափ անձրեւի տակ: Դա չազդեց ռուսաստանցիների խաղաոճի վրա, որոնց այս խաղում միայն հաղթանակ էր պետք: Տանտերերը բազմիցս կարող էին առաջ անցնել հաշվի մեջ, սակայն միայն մեկ անգամ նշեցին հաջողությունը: 57-րդ րոպեին խաղին հաղթական վերջակետ դրեց Միխայիլ Աշվեդիան:

Վոլգոգրադում տեղի «Ռոտորը» 2–0 հաշվով պարտության մատնեց լեհական «Օդրային»: Եվս մի քանի արդյունքներ.

«Գրասհոպեր» (Շվեյցարիա)—«Բրանն» (Նորվեգիա)՝ 3–0

«Ռապիդ» (Ավստրիա)—«Բոբի Բռնո» (Չեխիա)՝ 6–1

«Յաբլոնեց» (Չեխիա)—«Էրեբրու» (Շվեդիա)՝ 1–1

«Ույպեշտ» (Հունգարիա)—«Օրհուս» (Դանիա)՝ 0–0

«Տրաբզոնսպոր» (Թուրքիա)—«Դանդի Յունայթեդ» (Շոտլանդիա)՝ 1–0

«Հայդուկ» (Խորվաթիա)—«Մալմյո» (Շվեդիա)՝ 2–3

Պատասխան հանդիպումները կկայանան երկու շաբաթից:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Արարատին» սկզբունքային մրցավեճ է սպասում

Cup Winners' Cup

Վաղը մեկնարկում է եվրոպական երկրների Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության որակավորման փուլը: Եվրագավաթներում Հայաստանի միակ հույսը՝ Երեւանի «Արարատը», առաջին հանդիպումն անցկացնում է Բաքվում տեղի «Դինամոյի» դեմ: Կարծում ենք, այս խաղն ավելին է, քան հասարակ միջազգային մրցամարտ: Հայ-ադրբեջանական ֆուտբոլային հարաբերությունները միշտ էլ լարված եւ անզիջում են եղել, սկզբունքային բնույթ կրել: Խաղի արժեքն առավել կարեւորվում է հանրապետության ազգային հավաքականի մարտին Թբիլիսիում ջախջախիչ 0–7 հաշվով կրած պարտությունից հետո: Այնպես որ, թբիլիսյան խայտառակությունից 5 ամիս անց հայ ֆուտբոլիստներին լավ հնարավորություն է ներկայացել (ճիշտ է, թեեւ պաշտոնական, բայց ակումբային մակարդակով) վերացնել հայրենական ֆուտբոլի պատվին հասցրած անարգանքը եւ վերականգնել հայկական ֆուտբոլի տատանված վարկը: Կասկած չկա, որ այս հանգամանքը շատ լավ են գիտակցում բոլոր արարատցիները: Պակաս կարեւոր չէ նաեւ այն, որ պայքարը դադարեցրած մեր մյուս ակումբները՝ «Փյունիկը» եւ «Երեւանը», չկարողացան համալրել ՈՒԵՖԱ-ի գործակիցների աղյուսակում Հայաստանի «ոսկե պաշարը», կրելով երկուական պարտություն: Ճիշտ է, «Արարատի» ֆուտբոլիստներից կորցրածը ետ բերելու համար շատ քանիեր կպահանջվեն, բայց դրությունը առայժմ այնքան էլ անհույս չէ: Այնպես որ, սպասենք եւ հուսանք, ինչպես ասել է կոմս Մոնտե Քրիստոն:

ԼՈՒՐԵՐ

«Թռչող ափսեներ» Ֆինլանդիայի երկնքում

Ֆինլանդիայում անցկացվեց թռչող ափսեների նետման աշխարհի առաջնություն: Մարզիկները մրցում էին դիպուկ նետելում: Կարեւորը ափսեն դարպասը գցելն է: Փոխանցումավազքում յուրաքանչյուր մասնակիցը հետապնդում է առաջին ափսեն, ընթացքում նետում երկրորդը եւ այդպես հերթով մեկ ափսեից մյուսը: Մեծ հետաքրքրություն առաջացրեցին «ափսեները» հեռու նետելու մրցումները: Մարզիկները պետք է ոչ միայն հեռու նետեին, այլեւ որսային նույն ափսեն: Օրվա մեխը դարձան ձեռնածության բիծային մրցումները: Առավել հաջող հանդես եկան Գերմանիայի, ԱՄՆ եւ Շվեդիայի վարպետները:

Նորվեգացիները լավ են կողմնորոշվում

Նորվեգիայի հարավում, Գրիմստադ բնակավայրի մոտ ավարտվեց տեղանքում կողմնորոշման աշխարհի առաջնությունը: Այս մրցումներում ինչպես տղամարդկանց, այնպես էլ կանանց պայքարում հաղթեցին տանտերերը: Ուժեղ սեռի ներկայացուցիչներից հաղթեց Պետեր Տորեսենը, իսկ մարդկության գեղեցիկ կեսի պայքարում մրցակցությունից դուրս էր Հանե Ստաֆը: Երրորդ տեղերը եւս նվաճեցին նորվեգացիները, իսկ արծաթե մեդալները բաժին հասան նրանց հարեւաններին՝ շվեդներին:

Ֆինլանդիայում օլիմպիադա չէ

Լահտիում (Ֆինլանդիա) ոչ օլիմպիական մարզաձեւերի համաշխարհային խաղերի նախօրեին մեկ ոսկե, մեկ արծաթե եւ մեկ բրոնզե մեդալ նվաճեցին ռուսները: Դենիս Պիրոգովը, Սանիլի Վլասովը, Ալեքսանդր Մարտովը եւ Օլեգ Իվանովը լավագույնը ճանաչվեցին ակրոբատների մրցումներում: Լաստերով սպորտային լողում 50 մետր մրցատարածությունում ռուսաստանցի Նեչիպալյան գրավեց 3-րդ տեղը: Կանանց 4x200 մ փոխանցումալողում ռուսական թիմը երկրորդն էր: Երկու մրցաձեւերում էլ հաղթեցին Չինաստանի պատվիրակները:

«Միլանին» հրավիրելը թանկ հաճույք է

Բրազիլիայի Բելու Օրիզոնտի քաղաքում ավարտվեց բնակավայրի հիմնադրման 100-ամյակին նվիրված ֆուտբոլի միջազգային մրցաշարը: Հաղթող դարձավ տեղի «Ատլետիկո Մինեյրո» ակումբը, որը եզրափակչում 2–1 հաշվով պարտության մատնեց համաքաղաքացի ֆուտբոլիստներին «Կրուզեյրո» ակումբից: Վճռական մրցամարտում, առանց հիմնական դարպասապահ Կլաուդիո Տաֆարելի, որ երկրի ազգային հավաքականի կազմում մրցաշրջագայության է մեկնել Ասիա, հանդես եկող «Ատլետիկոն» բացահայտորեն զիջում էր մրցակցին: Բավական է նշել, որ առաջին խաղակեսում «Կրուզեյրոյի» խաղացողները միայն երեք անգամ հարվածեցին մրցակցի դարպասի ուղղությամբ: Այնուամենայնիվ, «ատլետները» միայն 80-րդ րոպեին խփեցին հաղթական գոլը: Հետաքրքիր է, որ հաղթող թիմը պարգեւատրվեց 900 հազար դոլարով: Մինչդեռ «Միլանը» միայն մասնակցության համար հատուցվեց 1,5 միլիոնով, իսկ պորտուգալական «Բենֆիկան»՝ 700 հազար դոլարով:

Իսպանիայի Սեւիլիա քաղաքում մեկնարկեց ջրային մարզաձեւերի Եվրոպայի առաջնությունը: Կարծում ենք, [illegible] Աթենքում ավարտված [illegible] աշխարհի առաջնությունում: Մինչ այդ Ճապոնիայի Ֆուկուոկա քաղաքում կայացած խաղաղօվկիանոսյան խաղերի 200 մետր բրասս լողաձեւում հաղթեց ամերիկացի Կուրտ Գրոտը (2 ր 14.05 վրկ), որը առաջ անցավ երկրորդ տեղը գրաված ճապոնացի [illegible] (2 ր 14.59): Նկարում [illegible]:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան ԱԴՈԵԼ/ԱԴՈՕԼ մագիստրոսի կոչում

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը դիմումներ է ընդունում մագիստրոսի կոչում շնորհող անգլերենի դասավանդումը որպես երկրորդ/օտար լեզու (ԱԴՈԵԼ/ԱԴՈՕԼ) համատեղ ծրագրի համար, որը կսկսվի 1998 թ. հունվարին: Լիցենզավորված ու տեսական բուհերի շրջանավարտները կարող են դիմել պայմանականորեն: Գրավոր պայմանները ձեռք բերելու համար խնդրվում է դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:

Ծրագրի նպատակն է պատրաստել անգլերեն լեզվի որակյալ դասախոսներ, ուսումնական ծրագիր ու ուսումնական նյութեր մշակողներ եւ ուսուցիչ պատրաստողներ, ովքեր լեզուն սովորեցնելու բնագավառում երկրնտրանքային մեթոդաբանական եւ մանկավարժական գիտելիք եւ փորձ ունեն:

Ծրագիրը բաղկացած կլինի երեք հիմնական փուլից: Առաջին փուլի նախնական ավարտը (կամ դիմումների ընդունելության վերջնաժամկետին նախորդող ժամանակաշրջանը) նույնպես ընտրության չափանիշների մասն է կազմում: Երկրորդ փուլը կիրականացվի ԱՄՆ-ի այն երկու համալսարաններից մեկում, որոնք համագործակցում են ՀԱՀ-ի հետ, եւ (սահմանափակ ժամկետով) դրամական օժանդակություն կստանա ՀԱՀ-ի եւ համագործակցող համալսարանի կողմից: Վերջնական փուլը կանցկացվի Հայաստանում:

Այս ծրագրին մասնակցելու համար դիմորդները պետք է բավարարեն հետեւյալ չափանիշները.
1. ՀԱՀ-ի ԱԴՈՕԼ վկայագիր շնորհող ծրագրի ավարտում գնահատականների 3.50 կամ ավելի միջին ցուցանիշով:
2. TOEFL-ի 600 կամ ավելի միավոր,
3. Դասավանդման հինգ եւ ավելի տարիների փորձ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն. ա) դիմում, բ) ֆինանսական տեղեկությունների ձեւ, գ) դիպլոմ եւ միջուկ իրենց պատճեններով եւ դ) երեք երաշխավորագիր նամակ:

Փաստաթղթերի կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: 1997 թ. սեպտեմբերի 15-ը փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է: Ընդունող հանձնաժողովը հարցազրույց կանցկացնի նախընտրելի թեկնածուների հետ, որոնց անունները ու հարցազրույցի օրերը կփակցվեն ՀԱՀ-ում: Վերջնական ընտրությունը կհայտարարվի 1997 թ. հոկտեմբերի 15-ին:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի, կրթական համակարգում աշխատանքային փորձի եւ մասնագիտական նպատակների հիման վրա: Ծրագիրը կսկսվի 1998 թ. հունվարին ԱՄՆ-ում, եւ ուսանողները կվերադառնան օգոստոսի վերջին ավարտելու ծրագրի վերջին փուլը ՀԱՀ-ում: Ընտրված ուսանողները պարտավոր են ապահովել ԱՄՆ-ի եւ ՀՀ կառավարությունների կողմից պահանջված ճանապարհորդության համար անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ. Հասցեն Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

ADANA COMMERCIAL BANK

★ Ընդամենը 1% -ով կատարում ենք փոխանցումներ Մոսկվայից և Սանկտ-Պետերբուրգից 1 օրվա ընթացքում, իսկ աշխարհի այլ երկրներից 3 օրվա ընթացքում անհատ և իրավաբանական անձանց համար:

★ Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք Master Card/ Euro Card և սպասարկում ենք Master Card/ Euro Card, Visa, Diners Club, JCB:

★ Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքներով

ՏԱՐԲԵՐԱԿ \ ԺԱՄԿԵՏ	1 ԱՄԻՍ	2 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	9 ԱՄԻՍ	12 ԱՄԻՍ
USD DEM FRF	2.5%	5.0%	9.0%	18.0%	27.0%	36.0%
AMD RUR	3.0%	6.0%	10.0%	20.0%	30.0%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:

★ Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Դիմեցեք ԱԴԱՆԱ ԲԱՆԿ
Երևան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

undp

UNDP Office in Armenia is seeking qualified candidates for a shortterm position of a civil engineer for monitoring of Yerevan Zvartnotz Air Cargo Terminal construction under EBRD loan in the framework of a UNDP project ARM/96/005 "Zvartnotz Aircargo Terminal Monitoring". The candidates should have excellent knowledge of civil construction standards and norms, be able to provide qualified opinion on compliance of construction with non-military use norms and regulations. Fluency in English is an asset. The incumbent will be required to perform his/her duties for a total 21 working days during the months of August-October 1997.

Qualified candidates should submit their CVs to UNDP Office in Yerevan (19 Karl Liebknecht str., 3rd Floor) not later than 18 August 1997, 18:00. For more information, please call 566073/583194.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն Չրաշս 68 (ԳԱ հետեւի մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

«Արարատ» ռեստորանի

տնօրինությունը հայտարարում է մրցույթ պարախմբի պարուհիների բարձր վարձատրվող 2 թափուր տեղերի համար: Նախապատվությունը կտրվի 20-30 տարեկան, բարձրահասակ աղջիկների:

Մրցույթը կանցկացվի «Արարատ» ռեստորանի շենքում օգոստոսի 18-20-ը, ժամը 10-12-ը անհատական դիտման սկզբունքով:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 52-79-33

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում 70/50 քմ ավտոտնակով Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ)

Հեռախոս՝ 22-42-68

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, 9 հարկանի շենքի 1-ին հարկում, Էրեբունու զանգվածում: Ունի մեծ նկուղ, տնտեսական պատշգամբ, 45 քմ բնակմակերեսով: Գերազանց վերանորոգված է:

Հեռ. 47-07-22, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում 40 քմ ընդհանուր մակերեսով, բնակելի մակերեսը 24 քմ:

Հասցեն Կոմիտաս 36, բն. 32:
Հեռ. 22-47-51

Նորաբաց «Բրաբիոն Ունի (ունիվերսալ) Սերվիսում»

կա այն ամենը, ինչ Բրաբիոնի մյուս սրահներում, ինչպես նաեւ արհեստական ծաղիկներ եւ թփեր, հոտավետ եւ գունավոր մոմեր, արհեստական մրգեր, հատապտուղներ, զամբյուղներ, փաթեթավորման թղթեր եւ ժապավեններ, մի խոսքով այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է Ձեր ճաշակով, Ձեր ձեռքերով Ձեր բնակարանները ու աշխատասենյակները ձեւավորելու համար:

Հասցեն Իսահակյան 16, «Երիտասարդական» մետրոյի մոտ

«ԱՑԱՔՍ» ՖԻՐՄԱՆ

ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է
ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱՆԵՐՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԾՈՎԱՓՆՅԱ ՀԱՆԳԻՍՏ
ՀՐԱՇԱԼԻ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԾՈՎԱՓ
ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑՆԵՐ ԲՈԼՈՐ
ՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ
ՇԱՀԱՎԵՏ ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏ
ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

ԲԵՅՐՈՒԹ
ԼԱՌՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)
ԼԱԹԱՔԻԱ (ՍԻՐԻԱ)

«ԱՑԱՔՍ» ՖԻՐՄԱՆ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ Է ՀԱՃԵԼԻ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱԿՏԻՎ ՀԱՆԳԻՍՏ

ԵՐԵՎԱՆ
ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43/ա
ՀԵՌ. 538845

CEMA
CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայաստանի Հանրապետության Առեւտրաարդյունաբերական պալատը եւ ֆրանսիական ԺԻԱ ընկերությունը համատեղ ստեղծել են Հայաստանի մենեջմենթի կենտրոն ՄԵՄԱ, որը գործում է 1991 թ.: Կենտրոնի նպատակն է փաչական կոմերցիոն եւ ֆինանսական ոլորտների համար կադրերի վերապատրաստումը մենեջմենթի, առեւտրի եւ ֆինանսական կառավարման արդի տեխնոլոգիաներին համապատասխան: ՄԵՄԱ կենտրոնը կազմակերպում է 1997-98 թթ. ուսումնական տարվա ընդունելություն: Ուսումնառությունը բաղկացած կլինի 10 փուլերից, յուրաքանչյուրը ամիսը մեկ անգամ մեկ շաբաթ տեւողությամբ, մեկ տարի կտրվածքով:

Դասավանդման ծրագիրը

- Շուկայական տնտեսություն
- Հաշվապահություն
- Ձեռնարկությունների իրավունքը
- Ձեռնարկության կազմակերպումը եւ արտադրության մեթոդները անալիտիկ կառավարում
- Բանկ եւ ձեռնարկություններ
- Վաճառք եւ բաշխում
- Մարկետինգ
- Մենեջմենթ եւ մարդկային ռեսուրսներ
- Միջազգային առեւտուր, ներմուծում եւ արտահանում, ֆինանսական գործառնություններ
- Բիզնես պլան

Ունկնդիրները կարող են հաճախել փուլերից ցանկացածն ըստ ընտրության, ինչպես նաեւ բոլոր փուլերը հաջորդաբար: Դասընթացներն անցկացնում են ֆրանսիացի փորձառու մասնագետները սինխրոն թարգմանությամբ: Դասընթացի մասնակիցներին կտրվի համապատասխան վկայական: ՄԵՄԱ կենտրոնը Ձեզ տեղեկացնում է, որ ուսումնական տարվա վերջում դասախոսությունների ողջ փուլին մասնակցած ունկնդիրներից լավագույններին հնարավորություն կընձեռվի առաջադրվելու տարբեր ձեռնարկություններում, ինչպես նաեւ օտարերկրյա ֆիրմաներում աշխատանքի անցնելու համար:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56.51.94 հեռախոսով:
Հասցեն՝ Հանրապետության 39
ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատ

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ: ☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների մասին (առաջարկ, պահանջարկ) հեռախոսով: 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դաշտի 69149. Պատվեր 641. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 13.08.1997. Գինը 100 դրամ